

Bruksela, dnia 17 marca 2014 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 29/2014

**Sprawozdanie z inicjatyw i opinii Komisji Europejskiej w lutym 2014 r.
(sprawy wewnętrzne, wymiar sprawiedliwości, równouprawnienie, badania
naukowe, agenda cyfrowa, polityka regionalna, gospodarka)**

Bruksela, luty 2014 r.

1. **SPRAWY WEWNĘTRZNE** - Komisja przedstawia pierwsze sprawozdanie o zwalczaniu korupcji w UE
2. **SPRAWY WEWNĘTRZNE** - Europejskie Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością - pierwszy rok działalności
3. **SWOBODNY PRZEPLYW** - Komisja Europejska zaprosiła burmistrzów do dyskusji o wyzwaniach i wymiany najlepszych praktyk
4. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Komisja wzywa państwa członkowskie do wdrożenia wspólnie uzgodnionych zasad dla osób skazanych lub oczekujących na proces w innym kraju UE
5. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Europejski Dzień Ofiar Przestępstw: Komisja podejmuje działania, aby wzmocnione prawa pokrzywdzonych stały się rzeczywistością
6. **WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI** - Prawo umów ubezpieczeniowych: Grupa ekspertów wskazuje przeszkody w obrocie transgranicznym
7. **RÓWNOUPRAWNIENIE** - Dzień Równości Wynagrodzeń: różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn w Europie nadal utrzymują się na poziomie 16,4 proc.
8. **BADANIA NAUKOWE** - Pierwsze „katedry EPB” poprawią poziom badań naukowych w 11 regionach
9. **AGENDA CYFROWA** - Roaming: według najnowszego sondażu dzięki zniesieniu opłat roamingowych operatorzy telekomunikacyjni zyskaliby 300 mln nowych klientów

10. **AGENDA CYFROWA** - Podróżujący Europejczycy stoją w obliczu ryzyka za granicą - połowa nie zna ogólnoeuropejskiego numeru alarmowego „112”
11. **POLITYKA REGIONALNA** - Miasta przyszłości: kształtowanie unijnej polityki miejskiej
12. **POLITYKA REGIONALNA I POMOC PAŃSTWA** - Komisja zatwierdza mapę pomocy regionalnej na lata 2014–2020 dla Polski
13. **SPRAWY GOSPODARCZE** - Prognoza z zimy 2014 r.: coraz bardziej widoczne ożywienie gospodarcze

1. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Komisja przedstawia pierwsze sprawozdanie o zwalczaniu korupcji w UE

Korupcja nadal stanowi problem dla Europy. Dotyczy ona wszystkich państw członkowskich UE i kosztuje gospodarkę europejską około 120 mld euro rocznie. W ostatnich latach państwa członkowskie podejmowały liczne inicjatywy, lecz z różnym skutkiem. Należy uczynić więcej w celu zapobiegania korupcji i karania winnych. To tylko niektóre z wniosków pierwszego w historii sprawozdania „Zwalczanie korupcji w UE” opublikowanego w dniu 3 lutego br. przez Komisję Europejską.

W sprawozdaniu opisana została sytuacja w każdym z państw członkowskich: wdrożone środki zwalczania korupcji; opis skutecznych środków; obszary wymagające poprawy i metody osiągnięcia takiej poprawy. **Sprawozdanie o zwalczaniu korupcji w UE (COM (2014) 38)** dostępne jest na stronie:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_pl.pdf

Jak wynika ze sprawozdania, zarówno charakter, jak i poziom korupcji oraz skuteczność środków podjętych w celu walki z tym zjawiskiem różnią się w poszczególnych państwach członkowskich. Ponadto korupcja wymaga wzmożonej uwagi we wszystkich państwach członkowskich.

Pokazują to opublikowane wyniki badania Eurobarometr na temat nastawienia Europejczyków do korupcji. Z badania wynika, że trzy czwarte (76 proc.) Europejczyków uważa, że korupcja jest zjawiskiem powszechnym, a ponad połowa (56 proc.) jest zdania, że poziom korupcji w

ich kraju zwiększył się w ciągu ostatnich trzech lat. Jeden na dwunastu Europejczyków (8 %) twierdzi, że doświadczył korupcji lub był jej świadkiem w ubiegłym roku.

Cecilia Malmström, unijna komisarz do spraw wewnętrznych, oświadczyła: „Korupcja podważa zaufanie obywateli do instytucji demokratycznych i praworządności, szkodzi gospodarce europejskiej i pozbawia państwa bardzo potrzebnych dochodów podatkowych. Państwa członkowskie uczyniły wiele w ostatnich latach na rzecz walki z korupcją, ale dzisiejsze sprawozdanie dowodzi, że działania te są zdecydowanie niewystarczające. W sprawozdaniu zaproponowane zostały działania i z nadzieją oczekuję na współpracę z państwami członkowskimi w tym zakresie”.

Korupcja dotyczy wszystkich państw członkowskich – na wiele różnych sposobów

Oto niektóre z głównych tendencji związanych z korupcją w UE:

1. Mechanizmy kontroli

- *Zastosowanie prewencyjnych polityk (np. zapewnienie zasad etycznych, środków mających na celu uświadamianie społeczeństwa i łatwego dostępu do informacji użyteczności publicznej).* Istnieją wyraźne rozbieżności pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie zapobiegania korupcji. W niektórych państwach skuteczna polityka prewencyjna przyczyniła się do nagłośnienia zjawiska małej korupcji, z kolei w innych była ona wdrażana w nierówny sposób i przyniosła ograniczone rezultaty.
- *Mechanizmy kontroli zewnętrznej i wewnętrznej.* W wielu państwach członkowskich kontrole wewnętrzne procedur stosowanych w organach publicznych (zwłaszcza na szczeblu lokalnym) są słabe i nieskoordynowane.
- *Konflikt interesów* Zasady dotyczące konfliktu interesów różnią się w poszczególnych państwach UE, a mechanizmy sprawdzania deklaracji o konflikcie interesów są często niewystarczające. Kary za naruszanie zasad są rzadko stosowane i często niedostateczne.

2. Ściganie i karanie

- Przepisy *prawa karnego* penalizujące korupcję w dużej mierze obowiązują i spełniają normy przyjęte przez Radę Europy, ONZ i UE. Niemniej jednak decyzja ramowa UE 2003/568/WSiSW w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym została w nierówny sposób transponowana przez państwa członkowskie do ich prawa krajowego.

- Różna jest *skuteczność egzekwowania prawa i ścigania* w walce z korupcją w poszczególnych państwach UE. Niektóre państwa członkowskie mogą poszczycić się doskonałymi wynikami. W innych rzadko odnotowywano sukcesy w ściganiu korupcji albo prowadzono przewlekłe dochodzenia.
- W większości państw członkowskich brakuje kompleksowych statystyk na temat przestępczości związanej z korupcją, co utrudnia porównania i oceny. Zasady proceduralne, w tym przepisy dotyczące zniesienia immunitetów polityków, utrudniają prowadzenie spraw o korupcję w niektórych państwach Unii.

3. Wymiar polityczny

- *Odpowiedzialność polityczna*. Uczciwość w polityce pozostaje problemem w wielu państwach UE. Na przykład, często brakuje kodeksów postępowania w partiach politycznych lub wybranych zgromadzeniach na szczeblu centralnym lub lokalnym, a jeśli już istnieją, to często nie są skuteczne.
- *Finansowanie partii politycznych*. Chociaż wiele państw członkowskich przyjęło bardziej rygorystyczne zasady dotyczące finansowania partii politycznych, to nadal zasady te zawierają wiele niedociągnięć. W Unii Europejskiej rzadko wymierzane są odstrasżające kary za finansowanie partii ze nielegalnych źródeł.

4. Obszary ryzyka

- W państwach członkowskich zagrożenie korupcją jest z reguły wyższe na szczeblu lokalnym i regionalnym, na których systemy kontroli i równowagi oraz mechanizmy kontroli wewnętrznej są zazwyczaj słabsze niż na szczeblu centralnym.
 - Sektor rozwoju i zabudowy obszarów miejskich oraz ochrony zdrowia należą do sektorów narażonych na korupcję w wielu państwach członkowskich.
 - Widoczne są pewne niedociągnięcia w zakresie nadzoru przedsiębiorstw państwowych, co zwiększa ich podatność na korupcję.
 - Drobną korupcją nadal jest zjawiskiem rozpowszechnionym tylko w kilku państwach członkowskich.
- **Zamówienia publiczne: obszar podatny na korupcję**

Sprawozdanie zawiera specjalny rozdział dotyczący zamówień publicznych. Jest to bardzo ważny obszar gospodarki UE, bowiem podmioty publiczne przeznaczają co roku blisko jedną piątą PKB Unii na zakup towarów, robót i usług. Jest to również obszar podatny na korupcję.

W sprawozdaniu wzywa się do poprawy standardów uczciwości w sektorze zamówień publicznych i sugeruje się rozwiązania mające usprawnić funkcjonowanie mechanizmów kontroli w wielu państwach Unii. Szczegółowe informacje i konkretne zagadnienia wymagające podjęcia dalszych działań znajdują się w rozdziałach dotyczących poszczególnych państw.

- **Kontekst**

Sprawozdanie o zwalczaniu korupcji w UE obejmuje wszystkie 28 państw członkowskich UE. Sprawozdanie składa się z:

- **rozdział ogólnego** zawierającego podsumowanie najważniejszych ustaleń, opis tendencji w zakresie korupcji w UE oraz analizę radzenia sobie z korupcją w sektorze zamówień publicznych przez państwa członkowskie.
- **28 rozdziałów dotyczących poszczególnych państw**, zawierających skrótowne omówienie sytuacji w zakresie korupcji, wyszczególnienie kwestii wymagających dalszej uwagi oraz podkreślenie dobrych praktyk, które mogą stać się źródłem inspiracji dla innych.
- W sprawozdaniu przedstawiono również wyniki **dwóch badań Eurobarometr** na temat postrzegania korupcji z jednej strony przez obywateli Europy, a z drugiej – przez przedsiębiorstwa.

- **Przydatne linki**

Sprawozdanie o zwalczaniu korupcji w UE wraz z rozdziałami dotyczącymi poszczególnych państw Unii, badania Eurobarometr, zestawienia informacji oraz pytania i odpowiedzi: <http://ec.europa.eu/anti-corruption-report>

Rozdział na temat sytuacji w Polsce:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_poland_chapter_en.pdf

Statystyka na temat sytuacji w Polsce:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_poland_factsheet_en.pdf

Strona internetowa komisarz Cecilii Malmström

2. SPRAWY WEWNĘTRZNE - Europejskie Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością — pierwszy rok działalności

O jakich głównych zagrożeniach związanych z cyberprzestępczością można mówić w przyszłości? W jaki sposób Europejskie Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością przyczyniło się do ochrony obywateli i przedsiębiorstw europejskich od chwili jego powstania w styczniu 2013 r.?

Powyższe kwestie leżą u podstaw przedstawionego sprawozdania dotyczącego działania Centrum i były przedmiotem debaty podczas konferencji zorganizowanej przez Komisję, w której udział wzięli przedstawiciele organów ścigania, instytucji unijnych i krajowych oraz sektora prywatnego.

„Zachowania przestępcze zmieniają się w szybkim tempie; dzieje się tak dzięki postępowi technologicznemu i lukom prawnym. Aby pomnażać swoje zyski przestępcy będą nadal znajdować kreatywne rozwiązania i stosować wyrafinowane metody; a my musimy być w stanie za nimi nadążyć. Centrum, w tym jego wiedza fachowa, pomaga nam w tej walce oraz przyczynia się do rozwijania współpracy europejskiej w tej dziedzinie. Ze względu na przeprowadzenie w ubiegłym roku kilku udanych, szeroko zakrojonych operacji, Europejskie Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością cieszy się już zasłużoną sławą wśród organów ścigania”, powiedziała komisarz do spraw wewnętrznych, **Cecilia Malmström**.

Troels Örtting, dyrektor Europejskiego Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością dodał: „W ciągu 12 miesięcy, które upłynęły od otwarcia Centrum, mieliśmy ogromnie dużo pracy udzielając wsparcia unijnym organom ścigania w zakresie zapobiegania transgranicznej cyberprzestępczości i prowadzenia dochodzeń w tym obszarze. Dotychczasowe rezultaty działań Centrum przynoszą zadowolenie i dumę, ale nie możemy spocząć na laurach. Szczególnie niepokojący jest wzrost złożoności różnych rodzajów złośliwego oprogramowania, jak również coraz bardziej zaawansowane technologicznie oszustwa cybernetyczne i tzw. wymuszenia seksualne ukierunkowane na nieletnich. Do tej pory mieliśmy do czynienia jedynie z czubkiem góry lodowej, ale Centrum, wspierane przez naszych cennych partnerów i zainteresowane strony będzie w przyszłości wspierać najważniejsze operacje państw członkowskich dotyczące walki z cyberprzestępczością”.

Według niedawnego badania Eurobarometru, złamano zabezpieczenia kont społecznościowych i kont poczty elektronicznej 12 % użytkowników internetu z Europy. 7 % użytkowników padło ofiarą nadużycia w internecie związanego z kartami kredytowymi lub oszustwami bankowymi.

- **Najważniejsze osiągnięcia Centrum**

Głównym zadaniem Europejskiego Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością jest walka z działaniami sieci przestępczości zorganizowanej, związanymi z poważną i zorganizowaną cyberprzestępczością (więcej informacji na ten temat można znaleźć w infografice).

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/infographics/cyber-crime/european_cybercrime_centre_infographics.pdf

Centrum służy w szczególności wspieraniu i koordynacji operacji i dochodzeń prowadzonych przez organy państw członkowskich w kilku obszarach. Wśród najświeższych przykładów można wymienić:

Zaawansowane technologicznie przestępstwa (cyberataki, złośliwe oprogramowanie)

W pierwszym roku swojej działalności, Centrum udzieliło wsparcia w zakresie koordynacji 19 dużych operacji związanych z walką z cyberprzestępczością, na przykład:

Przeprowadzono i zamknięto dwa ważne międzynarodowe dochodzenia (Ransom i Ransom II) związane z tzw. wirusem policyjnym - rodzajem złośliwego oprogramowania, które blokuje komputer ofiary, oskarżając ją o odwiedzanie nielegalnych stron internetowych zawierających materiały przedstawiające wykorzystywanie dzieci lub o inną nielegalną działalność. Aby możliwe było odblokowanie komputera, przestępcy żądali zapłaty „grzywny”; żądanie to sprawiało wrażenie, jak gdyby faktycznie pochodziło od kompetentnego organu ścigania. Cyberprzestępcy skłaniali ofiary do zapłaty „grzywny” w wysokości około 100 euro za pośrednictwem dwóch anonimowych i wirtualnych kanałów płatności. Przestępcy, przeciwko którym Centrum przeprowadziło dochodzenie, zainfekowali dziesiątki tysięcy komputerów na całym świecie, co przyniosło im zyski przekraczające milion euro rocznie. Dokonano 13 aresztowań (głównie w Hiszpanii), a sieć została rozbita.

Centrum wsparło również kilka inicjatyw międzynarodowych w dziedzinie walki z przejmowaniem kontroli nad komputerami osobistymi - tzw. botnetami, przerywania działalności forów przestępczych oraz prowadzenia dochodzeń związanych z nimi oraz atakami na instytucje finansowe przeprowadzonymi za pomocą złośliwego oprogramowania, takich jak niedawne przejęcie kontroli nad botnetem ZeroAccess, przeprowadzone wraz z Microsoftem i jednostkami ds. zwalczania przestępczości związanej z nowoczesnymi technologiami z niemieckiej BKA, Niderlandów, Luksemburga, Łotwy i Szwajcarii.

Wykorzystywanie seksualne dzieci w internecie

Obecnie Centrum wspiera 9 dużych operacji policyjnych w Unii Europejskiej związanych z walką z wykorzystywaniem seksualnym dzieci. W pierwszym roku swojej działalności Centrum podjęło – wraz z kilkoma państwami członkowskimi oraz partnerami spoza UE – znaczne wysiłki mające na celu zwalczanie nielegalnych działań pedofilów, oferujących w internecie materiały przedstawiające seksualne wykorzystywanie dzieci za pomocą niejawnych usług.

Centrum uczestniczy w wielu operacjach i wspólnych dochodzeniach dotyczących zwalczania produkcji i dystrybucji materiałów przedstawiających wykorzystywanie dzieci na różnych platformach internetowych. Dostarcza ciągłego wsparcia operacyjnego oraz analitycznego w ramach dochodzeń dotyczących tzw. „ciemnej sieci” (ang. „darknet”), gdzie pedofile – na ukrytych forach - obracają nielegalnymi materiałami przedstawiającymi wykorzystywanie dzieci, jak również w ramach dochodzeń dotyczących wymuszeń seksualnych. Wymuszenie seksualne to termin nadany zjawisku polegającemu na tym, że osoby wykorzystujące dzieci zdobywają dostęp do niestosownych zdjęć nieletnich i wykorzystują je w celu zmuszenia ofiar do innych aktów, szantażując je przekazaniem tych zdjęć rodzinie lub przyjaciółom.

Oszustwa płatnicze

Centrum dostarcza wsparcia operacyjnego i analitycznego w zakresie 16 dochodzeń dotyczących oszustw płatniczych. W 2013 r. udzieliło ono pomocy w ramach dochodzeń, których wynikiem było zlikwidowanie trzech różnych międzynarodowych sieci przestępczych, dokonujących oszustw z wykorzystaniem kart kredytowych:

Jedna operacja doprowadziła do zatrzymania łącznie 29 podejrzanych, których zyski wynikające z pozyskania danych uwierzytelniających 30 000 użytkowników kart kredytowych wyniosły 9 mln euro.

W rezultacie rozpracowania drugiej sieci podczas operacji dokonano 44 aresztowań, (które nastąpiły po wcześniejszych 15 aresztowaniach; ostatecznie zatrzymano 59 osób) w kilku państwach członkowskich, zamknięto dwa nielegalne wytwórnie urządzeń i oprogramowania do manipulowania terminalami płatniczymi, przejęto nielegalny sprzęt elektroniczny, dane

finansowe, duplikaty kart i gotówkę. Zorganizowana grupa przestępcza naraziła na straty około 36 000 posiadaczy kart kredytowych i debetowych w 16 krajach europejskich.

W ramach trzeciej operacji wzięto pod lupę grupę przestępczą z Azji specjalizującą się w nielegalnych transakcjach i zakupie biletów lotniczych. Dwóch członków grupy przestępczej korzystających z podrobionych dokumentów podróży aresztowano w porcie lotniczym w Helsinkach. Na zatrzymanych komputerach stwierdzono około 15 000 przejętych numerów kart kredytowych. Sieć wykorzystywała skradzione dane posiadaczy kart płatniczych z całego świata. Banki i posiadacze kart płatniczych w Europie ponieśli łączne straty w wysokości ponad 70 000 EUR.

W 38 portach lotniczych w 16 państwach europejskich Centrum koordynowało operację prowadzoną przeciwko oszustom linii lotniczych, korzystającym z podrobionych kart kredytowych w celu zakupu biletów lotniczych w internecie. W trakcie trwania operacji branża lotnicza zgłosiła ponad 200 podejrzanych transakcji, co doprowadziło do zatrzymania 43 osób (w następnym dniu aresztowano kolejne 74 osoby, łącznie zatrzymano 117 osób). Stwierdzono, że wszystkie te osoby były powiązane z innymi rodzajami działalności przestępczej, takimi jak przekazywanie danych kart kredytowych za pośrednictwem internetu, włamania do baz danych instytucji finansowych, inne podejrzane transakcje, handel narkotykami, przemyt ludzi, podrabianie dokumentów, w tym dokumentów tożsamości i z innymi rodzajami oszustw. Niektórzy z zatrzymanych byli już poszukiwani przez organy sądowe na mocy europejskiego nakazu aresztowania.

- **Przyszłe zagrożenia i tendencje w dziedzinie cyberprzestępczości**

Już prawie 2,5 mld ludzi na całym świecie ma dostęp do internetu, a z szacunków wynika, że około 1,5 mld kolejnych osób dołączy do grona użytkowników internetu w ciągu najbliższych czterech lat. Ponieważ działalność w internecie, z wszystkimi jej ogromnymi korzyściami, będzie się stale rozwijać, wzrośnie też podatność na zagrożenia z nią związane. Pierwsze roczne sprawozdanie z działalności Centrum poświęcono przyszłym zagrożeniom związanym z cyberprzestępczością oraz tendencjom w tym zakresie. W sprawozdaniu wskazano między innymi na następujące wyzwania:

Rosnąca liczba przestępców. Wejście na drogę cyberprzestępczości staje się coraz łatwiejsze. Istnieje już całkowicie niezależna szara strefa, w ramach której handluje się wszelkimi rodzajami nielegalnych usług i produktów, w tym na przykład narkotykami, bronią, zlecaniem zabójstw, skradzionymi danymi płatniczymi i materiałami

przedstawiającymi wykorzystywanie dzieci. Cyberprzestępstwa mogą być popełniane nawet bez konieczności posiadania umiejętności technicznych — na przykład łamanie haseł, łamanie zabezpieczeń (hakowanie), indywidualnie dobrane złośliwe oprogramowanie lub ataki typu DDos.

Wzrost popytu. Oczekuje się, że popyt na usługi cyberprzestępczości oraz ich wykorzystanie wzrośnie, co doprowadzi do znacznego wzrostu w zakresie tworzenia, testowania i dystrybucji złośliwego oprogramowania; tworzenia i eksploatacji botnetów; kradzieży i handlu danymi płatniczymi jak również usług prania pieniędzy.

Zwiększona złożoność. Prognozy wskazują na powstawanie coraz bardziej agresywnych oraz trudnych do zwalczenia typów złośliwego oprogramowania. Obejmuje to na przykład oprogramowanie typu *ransomware* o zwiększonej złożoności szyfrowania; bardziej odporne na wykrywanie sieci typu *botnet*; oraz złośliwe oprogramowanie ukierunkowane na sektor bankowy oraz trojany o wysokim poziomie zaawansowania służące do obchodzenia zabezpieczeń stosowanych przez instytucje finansowe.

Globalny zasięg. Ze względu na szybkie rozprzestrzenianie się dostępu do internetu, cyberprzestępczość, której korzenie znajdują się w Azji Południowo-Wschodniej, Afryce i Ameryce Południowej będzie zyskiwać na znaczeniu.

Ukierunkowanie na urządzenia mobilne. Oczekuje się, że nastąpi zmiana w zakresie tworzenia złośliwego oprogramowania, które zostanie ukierunkowane w większym stopniu na działanie i rozpowszechnianie za pośrednictwem urządzeń przenośnych.

Inteligentniejsza dystrybucja. Zgodnie z prognozami, w nadchodzących latach zostaną opracowane nowe metody rozpowszechniania agresywnych i odpornych na wykrycie rodzajów złośliwego oprogramowania. Niepokojącym i przybierającym na sile zjawiskiem, jest również przekazywanie materiałów związanych z wykorzystywaniem dzieci za pośrednictwem transmisji strumieniowej na żywo (ang. *live streaming*), co nie pozwala policji na pozyskanie dowodów, chyba że materiały te zostaną przechwycone w trakcie ich przekazywania.

Zwiększone potrzeby w zakresie prania pieniędzy. Przestępcy będą poszukiwać łatwych sposobów prania i spieniężania środków pochodzących z zysków. Prawdopodobny scenariusz zakłada ukierunkowanie działań przestępczych na dużą liczbę obywateli i małe oraz średnie przedsiębiorstwa w celu pozyskiwania stosunkowo małych kwot. Wzrośnie

również wykorzystanie danych płatniczych podczas zakupów przez internet. Popyt na anonimowe e-waluty i inne anonimowe systemy płatności będzie wciąż rósł.

Ukierunkowanie działań przestępczych na usługi w zakresie chmury obliczeniowej. Łamanie zabezpieczeń chmur obliczeniowych staje się coraz bardziej kuszące dla przestępców. Oczekuje się, że przestępcy będą w większym stopniu dążyć do łamania zabezpieczeń takich usług w celu szpiegowania, pozyskiwania danych płatniczych i wymuszeń.

W odpowiedzi na te zmiany i aby zwalczać przestępstwa, które ze swej natury nie znają granic lub jurysdykcji, Centrum będzie nadal udzielać wsparcia operacyjnego organom ścigania z państw członkowskich UE i współpracować z partnerami spoza UE. Będzie ono również w dalszym ciągu rozwijać swoją wiedzę fachową w zakresie szkoleń i budowania potencjału, analizy strategicznej i cyfrowego wsparcia kryminalistycznego.

- **Przydatne linki**

[Sprawozdanie Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością – 2014 r.](#)

[Europejskie Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością w Europolu](#)

Specjalne badanie [Eurobarometru 404](#) dotyczące bezpieczeństwa cybernetycznego (listopad 2013)

3. SWOBODNY PRZEPLYW - Komisja Europejska zaprosiła burmistrzów do dyskusji o wyzwaniach i wymiany najlepszych praktyk

W dniu 11 lutego br. ponad 100 burmistrzów i przedstawicieli samorządów lokalnych z całej Europy spotkało się w Brukseli, aby omówić aktualne wyzwania i możliwości związane ze swobodnym przepływem obywateli w Unii Europejskiej. Celem konferencji burmistrzów, organizowanej wspólnie przez Komisję Europejską i Komitet Regionów, była pomoc samorządom lokalnym w gromadzeniu pomysłów i wymianie najlepszych praktyk dotyczących wprowadzania w życie zasad swobodnego przepływu. Burmistrzowie omówili również pojawiające się na poziomie lokalnym wyzwania dotyczące włączenia społecznego, które związane są ze swobodnym przepływem. Spotkanie to było jednym z pięciu działań przedstawionych przez Komisję w dniu 25 listopada 2013 r., aby wzmocnić prawo swobodnego przepływu w UE i jednocześnie pomóc państwom członkowskim czerpać korzyści, jakie się z tym prawem wiążą.

„Prawo do swobodnego przepływu jest prawem podstawowym i istotnym elementem obywatelstwa UE. Ponad dwie trzecie Europejczyków uważa, że swobodny przepływ jest dla ich kraju korzystny. Musimy to prawo wzmacniać i ochraniać” – powiedziała wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa. „Przy wdrażaniu zasad swobodnego przepływu i dbaniu o ich funkcjonowanie samorządy lokalne znajdują się na pierwszej linii działań. Konferencja ta będzie dla nas okazją, aby wysłuchać przedstawicieli samorządów lokalnych, dowiedzieć się, przed jakimi wyzwaniem stają w praktyce, i omówić najlepsze sposoby na skierowanie finansowania unijnego przeznaczonego na integrację społeczną tam, gdzie jest naprawdę potrzebne”.

László Andor, komisarz UE ds. zatrudnienia, spraw społecznych i włączenia społecznego, dodał: „Istnieją mocne dowody, że mobilność przynosi korzyści samym pracownikom, krajom przyjmującym i krajom pochodzenia. Ludzie jadą tam, gdzie dostępne są miejsca pracy. Kiedy jednak nagle pojawi się wielu obywateli z innych państw członkowskich UE, usługi takie jak edukacja i opieka zdrowotna w niektórych miastach mogą znaleźć się pod presją. Musimy więc współpracować, aby rozwiązać te szczególne problemy, zamiast ograniczać swobodny przepływ. Państwa członkowskie planują obecnie, na co chcą przeznaczyć swoje środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ciągu najbliższych siedmiu lat. Jako że co najmniej 20 proc. środków będzie przeznaczonych na włączenie społeczne oraz zwalczanie ubóstwa, jesteśmy gotowi, by wspierać państwa członkowskie i doradzać im, jak wykorzystać te fundusze w jak najlepszy sposób”.

Pod koniec 2013 r. Komisja przedstawiła **pięć działań** wspierających swobodny przepływ osób, z korzyścią dla obywateli, wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w UE.

Jednym z tych pięciu działań jest wyjście naprzeciw potrzebom samorządów lokalnych, w tym umożliwienie im wymiany najlepszych praktyk na szczeblu europejskim w zakresie wdrażania zasad swobodnego przepływu i rozwiązywania związanych z nim problemów dotyczących włączenia społecznego. Burmistrzowie i przedstawiciele samorządów lokalnych spotkają się na wspólnej konferencji, aby omówić wpływ wewnątrzunijnej mobilności na poziomie lokalnym.

To drugie zrealizowane działanie z planowanych pięciu – pierwszym była publikacja w dniu 13 stycznia 2014 r. praktycznego przewodnika na temat „testu miejsca zwykłego pobytu”, stosowanego w unijnych przepisach dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Surowe kryteria testu gwarantują, że obywatele, którzy nie są aktywni

zawodowo, mogą uzyskać dostęp do zabezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim dopiero wtedy, gdy rzeczywiście przeniosą do tego państwa swój ośrodek interesów życiowych (np. kiedy mają tam najbliższą rodzinę).

Komisja przeprowadziła również ocenę skutków swobodnego przepływu obywateli na szczeblu lokalnym, która ma zostać przedstawiona i opublikowana na konferencji w dniu 11 lutego br. Badanie obejmuje analizę sytuacji w sześciu miastach UE (w Barcelonie, Dublinie, Hamburgu, Lille, Pradze i Turynie) i podaje przykłady najlepszych praktyk z każdego miasta dotyczących rozwiązywania potencjalnych problemów związanych ze swobodnym przepływem.

- **Kontekst**

Ponad **14 mln obywateli UE** mieszka w innym państwie członkowskim. Swobodny przepływ osób – możliwość zamieszkania, podjęcia pracy i nauki w dowolnym miejscu w Unii – jest najbardziej cenionym przez Europejczyków prawem UE. Pracownicy korzystają z tego prawa od początków Unii Europejskiej – jego zasadnicze elementy zawarto już w pierwszym europejskim traktacie, tj. traktacie rzymskim z 1957 r.

Swobodny przepływ obywateli jest także integralnym elementem jednolitego rynku i czynnikiem decydującym o jego sukcesie: **popudza on wzrost gospodarczy**, umożliwiając mieszkańcom Unii podróżowanie, robienie zakupów oraz podjęcie pracy za granicą oraz dając przedsiębiorstwom większy wybór kandydatów w procesie rekrutacji. Dzięki mobilności pracowników między państwami członkowskimi można zaradzić zjawisku niedopasowania umiejętności zawodowych i dostępności miejsc pracy, które jest spowodowane brakiem równowagi na poszczególnych rynkach pracy UE i starzeniem się społeczeństwa. Pomimo kryzysu gospodarczego w UE **wciąż nieobsadzonych pozostaje ok. 2 mln stanowisk**.

Ponadto unijne przepisy dotyczące swobodnego przepływu zawierają szereg zabezpieczeń, które umożliwią państwom członkowskim zapobieganie nadużyciom.

W odpowiedzi na obawy wyrażone przez niektóre państwa członkowskie w związku z praktycznym wdrażaniem przepisów dotyczących swobodnego przepływu osób Komisja określiła **pięć działań**, które mają wspierać działalność władz krajowych i samorządowych w następujących obszarach:

- **zwalczanie zawierania małżeństw dla pozorów:** aby pomóc władzom krajowym we wdrażaniu przepisów UE ułatwiających zwalczanie możliwych przypadków nadużycia prawa do swobodnego przepływu, Komisja opracowała **podręcznik** dotyczący przeciwdziałania zjawisku małżeństw dla pozorów;
- **stosowanie unijnych przepisów w zakresie koordynacji zabezpieczenia społecznego:** Komisja ściśle współpracowała z państwami członkowskimi w celu **wyjaśnienia zasad dotyczących „testu miejsca zwykłego pobytu”** stosowanego w unijnych przepisach dotyczących koordynacji zabezpieczenia społecznego ([rozporządzenie \(WE\) nr 883/2004](#)). Owocem tej współpracy jest praktyczny przewodnik opublikowany w dniu 13 stycznia 2014 r.;
- **rozwiązanie problemów związanych z włączeniem społecznym:** pomoc państwom członkowskim w dalszym wykorzystywaniu **Europejskiego Funduszu Społecznego** do rozwiązywania problemów związanych z włączeniem społecznym – od dnia 1 stycznia 2014 r. co najmniej 20 proc. środków z EFS należy przeznaczać na promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa we wszystkich państwach członkowskich;
- **zapewnienie praktycznego stosowania przepisów dotyczących swobody przepływu w UE:** przed końcem 2014 r. Komisja opracuje również, we współpracy z państwami członkowskimi, **internetowe szkolenie** dla pracowników samorządów lokalnych, aby pomóc im w pełni zrozumieć i właściwie stosować prawo obywateli UE do swobodnego przemieszczania się;
- **promowanie wymiany najlepszych praktyk między organami samorządowymi:** Komisja będzie pomagać samorządom lokalnym w wymianie wiedzy zdobytej w różnych zakątkach Europy, aby mogły one skuteczniej reagować na wyzwania związane z włączeniem społecznym. Komisja zorganizowała w tym celu **konferencję burmistrzów**.

- **Dodatkowe informacje**

Komisja Europejska – swobodny przepływ:

http://ec.europa.eu/justice/citizen/move-live/index_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości:

<http://ec.europa.eu/reding>

4. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Komisja wzywa państwa członkowskie do wdrożenia wspólnie uzgodnionych zasad dla osób skazanych lub oczekujących na proces w innym kraju UE

Według opublikowanego 5 lutego 2014 r. nowego sprawozdania Komisji Europejskiej wspólne zasady dotyczące kwestii związanych z zatrzymaniem, przyjęte jednomyślnie przez państwa członkowskie, zostały wdrożone tylko w około połowie z 28 państw członkowskich UE. Sprawozdanie zawiera analizę wdrożenia trzech oddzielnych decyzji ramowych UE w sprawie **(1) przekazywania więźniów, (2) dozoru kuratora i kar alternatywnych, (3) oraz europejskiego nakazu nadzoru**. Trzy unijne regulacje prawne umożliwiają, aby wyroki pozbawienia wolności, decyzje w sprawie warunkowego zawieszenia lub obowiązków wynikających z kar alternatywnych i środki nadzoru przedprocesowego były wykonywane w państwie UE innym niż kraj, w którym dana osoba została skazana lub oczekuje na proces. Może to być państwo, którego ta osoba jest obywatelem, miejsce stałego zamieszkania lub inny kraj UE, z którym osoba ma bliskie powiązania.

Zasady jednomyślnie uzgodnione przez państwa członkowskie między 2008 r. a 2009 r. należało wdrożyć odpowiednio do dnia (1) 5 grudnia 2011 r., (2) 6 grudnia 2011 r. i (3) 1 grudnia 2012 r. Obecnie jednak tylko 18 państw członkowskich wdrożyło decyzję, 14 - **decyzję w sprawie zawieszenia i obowiązków wynikających z kar alternatywnych**, a 12 - **europejski nakaz nadzoru**. Przepisy mają na celu poprawę wzajemnego zaufania między systemami wymiaru sprawiedliwości w Europie — zasadniczego elementu wspólnej europejskiej przestrzeni sprawiedliwości. Trzy decyzje ramowe są również ważnymi narzędziami służącymi dalszej resocjalizacji więźniów oraz ograniczeniu stosowania tymczasowego aresztowania. Ich właściwe wdrożenie jest istotne.

Opóźnione lub niepełne wdrożenie przez kilka państw członkowskich jest szczególnie godne ubolewania, jako że decyzje ramowe mogą potencjalnie prowadzić do obniżenia kar więzienia nakładanych przez sędziów w stosunku do osób niebędących rezydentami danego kraju. Mogłoby to służyć zmniejszeniu przepelnienia więzień i tym samym poprawić w nich warunki, a także umożliwić oszczędności krajowych środków przeznaczanych na więziennictwo.

W związku z tym Komisja wzywa wszystkie państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do podjęcia szybkich działań w celu pełnego wdrożenia tych przepisów UE.

Opublikowane sprawozdanie zawiera wstępną ocenę stanu wdrożenia przez państwa członkowskie trzech decyzji ramowych. Nie zawiera ono jednak oceny tego, na ile skutecznie te przepisy są stosowane z uwagi na fakt, że połowa państw członkowskich jeszcze ich nie wdrożyła.

- **Kolejne kroki**

Obecnie Komisja Europejska nie posiada uprawnień do wszczynania postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na podstawie art. 258 TFUE w odniesieniu do decyzji ramowych przyjętych przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony (zob. art. 10 ust. 1 Protokołu nr 36 do Traktatów).

Jednak od dnia 1 grudnia 2014 r. Komisja będzie mogła to czynić.

Przyjęte sprawozdanie zawiera zatem przegląd obszarów, w których państwa członkowskie muszą podjąć dalsze działania, aby dostosować swoje przepisy krajowe do decyzji ramowych.

- **Kontekst**

Co roku dziesiątki tysięcy obywateli UE są ścigane za domniemane zbrodnie lub skazywane w innym państwie członkowskim UE. Wielokrotnie sądy karne decydują o zatrzymaniu osób niebędących rezydentami danego kraju, oczekujących na rozprawę, gdyż obawiają się ucieczki oraz niestawienia się na rozprawę. W podobnej sytuacji wobec podejrzanego o popełnienie przestępstwa w kraju, którego jest on mieszkańcem, zastosowano by mniej drastyczne środki nadzoru, takie jak obowiązek zgłaszania się na policję lub zakaz podróży.

Decyzje ramowe mają służyć jako spójny i komplementarny pakiet legislacyjny, podejmujący kwestię zatrzymania obywateli UE w innym państwie członkowskim i który ma za zadanie przyczynić się do zmniejszenia liczby tymczasowych aresztowań oraz umożliwić resocjalizację więźniów w kontekście transgranicznym. Powiązania operacyjne istnieją nie tylko pomiędzy wspomnianymi trzema decyzjami ramowymi, ale także między tymi decyzjami a decyzją ramową Rady w sprawie europejskiego nakazu aresztowania.

W czerwcu 2011 r. Komisja przedstawiła [zieloną księgę w sprawie zatrzymań](#) wydając ocenę dotyczącą wpływu tymczasowego aresztowania i warunków zatrzymania na wzajemne zaufanie oraz prowadzenie skutecznej współpracy sądowej między państwami członkowskimi, a także, bardziej ogólnie, roli UE w tej dziedzinie.

Z ocen licznych odpowiedzi dotyczących zagadnień poruszonych w zielonej księdze wynika, że ważne jest, aby przede wszystkim starannie wdrożyć w odpowiednim czasie obowiązujące przepisy UE, które mają na celu poprawę środków alternatywnych wobec zatrzymania.

- **Dodatkowe informacje**

Materiały prasowe:

http://ec.europa.eu/justice/newsroom/criminal/news/140205_en.htm

Komisja Europejska — Wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych — uznawanie orzeczeń między krajami UE:

http://ec.europa.eu/justice/criminal/recognition-decision/index_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości:

<http://ec.europa.eu/reding>

ZAŁĄCZNIK: Stan prac wdrożenia trzech decyzji ramowych przez państwa członkowskie

	PRZEKAZYWANIE WIĘZNIÓW (FD 2008/909/JHA)	WARUNKOWE ZAWIESZENIE WYKONANIA KARY I KARY ALTERNATYWNE (FD 2008/947/JHA)	EUROPEJSKI NAKAZ NADZORU (FD 2008/829/JHA)
<i>Termin wdrożenia</i>	5.12.2011	6.12.2011	1.12.2012
Austria	✓ (1.1.2012)	✓ (1.8.2013)	✓ (1.8.2013)
Belgia	✓ (18.6.2012)	✓ (23.6.2013)	✗
Bułgaria	✗	✓ (14.3.2012)	✗
Czechy	✓ (1.1.2014)	✓ (1.1.2014)	✓ (1.1.2014)
Cypr	✗	✗	✗
Niemcy	✗	✗	✗
Dania	✓ (5.12.2011)	✓ (5.12.2011)	✓ (1.12.2012)
Estonia	✗	✗	✗
Grecja	✗	✗	✗
Hiszpania	✗	✗	✗
Finlandia	✓ (5.12.2011)	✓ (5.12.2011)	✓ (1.12.2012)
Francja	✓ (7.8.2013)	✗	✗
Chorwacja	✓ (1.7.2013)	✓ (1.7.2013)	✓ (1.7.2013)
Węgry	✓ (1.1.2013)	✓ (1.1.2013)	✓ (1.1.2013)
Irlandia	✗	✗	✗
Włochy	✓ (7.9.2010)	✗	✗
Litwa	✗	✗	✗
Luksemburg	✓ (1.3.2011)	✗	✗
Łotwa	✓ (1.7.2012)	✓ (1.7.2012)	✓ (1.7.2012)
Malta	✓ (1.1.2012)	✗	✗
Holandia	✓ (1.11.2012)	✓ (1.11.2012)	✓ (1.11.2013)
Polska	✓ (1.1.2012)	✓ (1.1.2012)	✓ (1.12.2012)

Portugalia	✘	✘	✘
Rumunia	✓ (25.12.2013)	✓ (25.12.2013)	✓ (25.12.2013)
Szwecja	✘	✘	✘
Słowenia	✓ (20.9.2013)	✓ (20.9.2013)	✓ (20.9.2013)
Słowacja	✓ (1.2.2012)	✓ (1.2.2012)	✓ (1.7.2013)
Wielka Brytania	✓ (5.12.2011)	✘	✘
TOTAL:	18	14	12

5. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Europejski Dzień Ofiar Przestępstw: Komisja podejmuje działania, aby wzmocnione prawa pokrzywdzonych stały się rzeczywistością

W związku z Europejskim Dniem Ofiar Przestępstw (22 lutego) Komisja Europejska podjęła działania mające na celu zagwarantowanie, by ofiary mogły rzeczywiście korzystać z praw przysługujących im na mocy unijnych przepisów. W dniu 25 października 2012 r. przyjęto nowe przełomowe przepisy dotyczące minimalnych praw ofiar przestępstw w całej UE ([dyrektywa 2012/29/UE](#)). Gwarantują one ofiarom minimalne prawa, niezależnie od miejsca pobytu na terenie UE, zapewniając odpowiednie wsparcie, informacje i ochronę. Państwa członkowskie mają czas do dnia 16 listopada 2015 r. na wdrożenie nowych przepisów unijnych do swoich porządków prawnych. Komisja wydała wytyczne mające im pomóc w tym procesie. Dokument, w którym zebrano wytyczne, przygotowała Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości, organizacje wspierające ofiary przestępstw i organy krajowe. Wyjaśniono w nim przepisy dyrektywy dotyczącej praw ofiar przestępstw, dzięki czemu przewidziane w niej prawa będą mogły zostać urzeczywistnione w całej UE.

„Dyrektywa dotycząca praw ofiar to ważny nowy akt prawa europejskiego, z którego Unia może być dumna”, powiedziała wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. Co roku w całej Unii Europejskiej 75 mln osób pada ofiarą przestępstw. Dzięki zwiększeniu praw, które uzgodniliśmy w przepisach UE, wszystkie ofiary będą miały zapewnioną lepszą ochronę, informacje i wsparcie. Nie wolno zapominać o pokrzywdzonych i należy ich traktować sprawiedliwie. Obywatele, którzy padli ofiarą przestępstwa, na to zasługują”.

Z okazji Europejskiego Dnia Ofiar Przestępstw wiceprzewodnicząca Viviane Reding przesłała także list do ministrów sprawiedliwości poszczególnych państw, przypominając o znaczeniu terminowej transpozycji nowych przepisów. „Należy (...) dopilnować, aby przepisy dotyczące ofiar przestępstw nie stały się martwą literą prawa: środki uzgodnione na szczeblu UE powinny znaleźć przełożenie w prawie krajowym i zacząć obowiązywać w

terminie wyznaczonym na transpozycję, który upływa 16 listopada 2015 r., tak aby ofiary przestępstw mogły się na nie powoływać”, napisała wiceprzewodnicząca Viviane Reding Państwa w swoim liście.

Wytyczne, o których wiceprzewodnicząca poinformowała ministrów, zawierają wyjaśnienia odnośnie do tego, co różne prawa przewidziane w dyrektywie oznaczają w praktyce. Na przykład prawo do informacji oznacza, że ofiara powinna zostać poinformowana o swoich prawach już przy pierwszym kontakcie z policją lub sądem. W związku z tym państwa członkowskie powinny dopilnować, by policja, prokuratora, sędziowie, służby społeczne i wspomagające blisko ze sobą współpracowały, zapewniając przepływ aktualnych informacji ważnych dla pokrzywdzonego, np. za pomocą systemów elektronicznych.

Aby w większym stopniu wesprzeć państwa członkowskie w pracach nad terminowych i poprawnym wdrożeniem dyrektywy, dnia 28 marca 2014 r. Komisja zorganizowała w Brukseli specjalistyczne warsztaty.

Minimalne przepisy dotyczące ofiar stanowią część szerszego unijnego celu polegającego na budowaniu europejskiej przestrzeni sprawiedliwości. Zakłada on, że obywatele w dowolnym miejscu w UE będą mogli liczyć na jednakowy zakres praw podstawowych i mieć zaufanie do wymiaru sprawiedliwości. Aby ułatwić ochronę ofiar przemocy przed dalszymi krzywdami ze strony sprawców, w czerwcu 2013 r. przyjęto rozporządzenie w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych.

- **Kontekst**

W maju 2011 r. Komisja przedłożyła dyrektywę w sprawie minimalnych standardów obowiązujących w odniesieniu do ofiar. Rada UE przyjęła dyrektywę w dniu 4 października 2012 r. po głosowaniu na posiedzeniu plenarnym Parlamentu Europejskiego. Stało się to możliwe dzięki [porozumieniu](#) w sprawie nowych przepisów, które Parlament Europejski i Rada Ministrów osiągnęły w czerwcu 2012 r. po intensywnych negocjacjach prowadzonych przez Komisję Europejską.

Dyrektywa w sprawie minimalnych standardów obowiązujących w odniesieniu do ofiar zagwarantuje, że na terenie całej UE:

1. ofiary będą traktowane z szacunkiem, a policja, prokuratorzy i sędziowie będą przeszkoleni w zakresie odpowiedniego ich traktowania;

2. ofiary zostaną poinformowane o przysługujących im prawach oraz o sprawie w zrozumiały dla nich sposób;
3. pomoc dla ofiar będzie dostępna w każdym państwie członkowskim;
4. ofiary będą mogły uczestniczyć w postępowaniu, jeśli taka będzie ich wola, i uzyskają pomoc w uczestnictwie w rozprawie;
5. ofiary z grup najbardziej narażonych, jak dzieci, ofiary gwałtów lub osoby niepełnosprawne, będą identyfikowane i obejmowane odpowiednią ochroną;
6. ofiary będą chronione podczas dochodzenia w sprawie przestępstwa i postępowania sądowego.

- **Dodatkowe informacje**

- Wytyczne dla państw członkowskich dotyczące dyrektywy dotyczącej praw ofiar: http://ec.europa.eu/justice/criminal/files/victims/guidance_victims_rights_directive_en.pdf
- Komisja Europejska – prawa ofiar: http://ec.europa.eu/justice/criminal/victims/index_en.htm
- Strona wiceprzewodniczącej KE Viviane Reding, komisarz ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa: <http://ec.europa.eu/reding>

6. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI - Prawo umów ubezpieczeniowych: Grupa ekspertów wskazuje przeszkody w obrocie transgranicznym

Grupa ekspertów powołana przez Komisję Europejską, by zbadać przeszkody w obrocie ubezpieczeniami transgranicznymi we wszystkich państwach członkowskich, przedstawiła 27 lutego 2014 r. kompleksowe sprawozdanie na ten temat. W sprawozdaniu wskazano, że różnice w prawie umów utrudniają transgraniczne dostarczanie produktów ubezpieczeniowych ze względu na wyższe koszty, istniejącą niepewność prawną i utrudnianie konsumentom i przedsiębiorstwom korzystania z usług ubezpieczeniowych w innym państwie członkowskim UE. Obecnie, osoba przemieszczająca się w celu zatrudnienia do innego państwa UE może być zmuszona do zawarcia nowej umowy ubezpieczeniowej na samochód lub może mieć kłopoty z wykonywaniem swoich praw w ramach prywatnego programu świadczeń emerytalnych prowadzonego w państwie pochodzenia tej osoby. Również przedsiębiorstwa mające oddziały w wielu państwach UE mogą być zmuszone do zawarcia odrębnych umów na różnych warunkach w każdym z państw, zamiast zawarcia jednej umowy dla całego przedsiębiorstwa na szczeblu UE. W

następstwie sprawozdania Komisja Europejska podejmie dalsze kroki, konsultując możliwe rozwiązania z konsumentami, przedsiębiorstwami i sektorem ubezpieczeń.

„Mimo, iż mija ponad dwadzieścia lat od powstania jednolitego rynku, obrót transgraniczny w sektorze ubezpieczeniowym nadal nie przebiega bez zakłóceń”, oświadczyła wiceprzewodnicząca **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Fakty są następujące: niewielu konsumentów może nabyć produkty ubezpieczeniowe w innych krajach, przy czym jedynie 0,6 proc. wszystkich ubezpieczeń samochodów i 2,8 proc. ubezpieczeń majątkowych trafia do klientów w innym państwie UE. W opublikowanym dziś sprawozdaniu grupy ekspertów wskazano, że niektóre z tych problemów wynikają z różnic w prawie umów. Istnieje wiele możliwości w zakresie dostarczania transgranicznych produktów ubezpieczeniowych. Upewnijmy się, że robimy wszystko, by je wykorzystać jak najlepiej, gdyż ma to kluczowe znaczenie, by utrzymać konkurencyjną pozycję najważniejszych ubezpieczycieli UE na światowym rynku”.

Zadaniem grupy ekspertów ds. europejskiego prawa umów ubezpieczeniowych było określenie, czy i w jakim zakresie różnice w prawie umów utrudniają transgraniczne świadczenie i korzystanie z usług ubezpieczeniowych. Grupa ta, złożona z 20 członków mających różne doświadczenie zawodowe, pochodzących z 12 państw członkowskich, spotkała się dziesięć razy w 2013 i 2014 r.

- **Główne wnioski ze sprawozdania**

W przypadku wielu oferowanych konsumentom produktów ubezpieczeniowych na życie, z tytułu ubezpieczenia samochodu czy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, **zakłady ubezpieczeń muszą dostosować swoje umowy** do przepisów kraju, w którym przebywa ubezpieczający. Oznacza to potrzebę sporządzania nowych umów dla celów, na przykład, zgodności z przepisami dotyczącym udzielania informacji przed zawarciem umowy.

Różnice w prawie umów utrudniają transgraniczne świadczenie usług ubezpieczeniowych. Różnice te przyczyniają się **do wzrostu kosztów** w transgranicznym świadczeniu usług ubezpieczeniowych, **tworzą niepewność prawną** i bardzo utrudniają konsumentom i przedsiębiorstwom korzystanie z ubezpieczenia w innych państwach członkowskich.

Przeszkody związane z prawem umów dotyczą głównie sektora **ubezpieczeń na życie**, jak również ubezpieczeń od odpowiedzialności cywilnej i ubezpieczeń samochodowych. W sprawozdaniu wskazano, że **dużo mniej prawdopodobne jest pojawienie się problemów**

dotyczących ubezpieczenia na rynkach, na których występuje dużo ryzyk, gdy jest to powiązane z handlem lub pewnymi ubezpieczeniami dla większych podmiotów gospodarczych – takimi jak ubezpieczenia transportowe.

- **Kontekst**

W dniu 11 października 2011 r. Komisja Europejska zaproponowała fakultatywne wspólne europejskie prawo sprzedaży, by pobudzić wymianę handlową i zwiększyć możliwości wyboru oferowane konsumentom w obszarach poza usługami finansowymi. W dniu 21 września 2011 r. wiceprzewodnicząca Viviane Reding spotkała się z kierownictwem europejskich zakładów ubezpieczeń, by rozpocząć dialog z sektorem ubezpieczeniowym.

Komisja powołała grupę ekspertów w dniu 31 stycznia 2013 r. w następstwie tego spotkania oraz kwestii podniesionych przez zainteresowane strony podczas konsultacji dotyczących „Zielonej księgi w sprawie możliwości politycznych w zakresie postępów w kierunku ustanowienia europejskiego prawa umów dla konsumentów i przedsiębiorstw”, której publikacja poprzedziła przyjęcie wniosku w sprawie wspólnych europejskich przepisów dotyczących sprzedaży. Przedstawiciele zakładów ubezpieczeń wskazali podczas konsultacji zwłaszcza na fakt, iż obecnie nie istnieje możliwość oferowania jednakowych produktów ubezpieczeniowych w całej UE na podstawie wspólnych europejskich ram prawnych. Zauważyli, że w następstwie różnic w prawie umów ubezpieczeniowych powstają dodatkowe koszty oraz niepewność prawna w zakresie transgranicznego obrotu produktami ubezpieczeniowymi.

Parlament Europejski wezwał następnie Komisję do bardziej szczegółowego przeanalizowania sektora ubezpieczeń ([EP Resolution 2011/2013/\(INI\)](#)).

W grupie ekspertów ds. prawa umów ubezpieczeniowych współpracowały główne zainteresowane strony, reprezentujące m. in. ubezpieczycieli, przedstawicieli klientów indywidualnych i biznesowych, przedstawicieli środowisk akademickich oraz prawników, wybranych w konkurencyjnej procedurze wyboru. Grupa spotykała się co miesiąc.

- **Dodatkowe informacje**

Sprawozdanie: Grupa ekspertów ds. europejskiego prawa umów ubezpieczeniowych:

http://ec.europa.eu/justice/contract/insurance/index_en.htm

Komisja Europejska – prawo umów:

http://ec.europa.eu/justice/contract/index_pl.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Viviane Reding, komisarz UE ds. sprawiedliwości

<http://ec.europa.eu/reding>

7. RÓWNOUPRAWNIENIE - Dzień Równości Wynagrodzeń: różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn w Europie nadal utrzymują się na poziomie 16,4 proc.

Europejskie kobiety wciąż pracują „za darmo” przez 59 dni w roku – wynika z najnowszych danych opublikowanych przez Komisję Europejską. Zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć – a więc średnia różnica między wynagrodzeniami za godzinę pracy kobiet i mężczyzn w całej gospodarce – w ostatnich latach niewiele się zmieniło i nadal utrzymuje się na poziomie około 16 proc. (dokładnie 16,4 proc., tak jak rok temu). Z tych danych liczbowych wynika, że **już drugi rok z rzędu Europejski Dzień Równości Wynagrodzeń przypada na 28 lutego**. To obchodzone w całej UE wydarzenie zwraca uwagę, od którego dnia w nowym roku kalendarzowym kobiety zaczynają być rzeczywiście wynagradzane za swoją pracę porównywalnie z mężczyznami. W rezultacie oznacza to, że europejskie kobiety, zanim osiągną kwotę, jaką zarabiają mężczyźni, przez 59 dni pracują „za darmo”. Już po **raz czwarty Dzień Równości Wynagrodzeń odbywa się** na szczelbu europejskim: po inauguracji tego wydarzenia przez Komisję 5 marca 2011 r. drugi taki dzień miał miejsce 2 marca 2012 r., zaś trzeci – 28 lutego 2013 r.

„Europejski Dzień Równości Wynagrodzeń przypomina nam o nierównych warunkach wynagradzania kobiet na rynku pracy. W ostatnich latach zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć tylko nieznacznie się zmniejszyło. Co gorsza, ta bardzo słaba tendencja zniżkowa w ostatnich latach jest w dużej mierze skutkiem kryzysu gospodarczego, który doprowadził raczej do spadku zarobków mężczyzn niż do podwyższenia płac kobiet.” – stwierdziła wiceprzewodnicząca Komisji **Viviane Reding**, unijna komisarz ds. sprawiedliwości. „Równe wynagrodzenie za pracę o równej wartości jest jedną z

podstawowych zasad UE, lecz niestety wciąż nie znajduje odzwierciedlenia w rzeczywistej sytuacji kobiet w Europie. Po latach braku działania nastał czas na zmianę. Komisja Europejska aktualnie przygotowuje inicjatywę, która ma taką zmianę spowodować, tak abyśmy w niedalekiej przyszłości nie potrzebowali już Dnia Równości Wynagrodzeń.”

Zróznicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć jest wyrażane jako odsetek zarobków mężczyzn i oznacza różnicę średnich wynagrodzeń brutto za godzinę pracy mężczyzn i kobiet w całej gospodarce UE. Ostatnie dane liczbowe wskazują, że w 2012 r. w całej Unii Europejskiej średnie **zróznicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć wyniosło 16,4 proc.** Oznacza to, że nastąpił pewien **zastój w porównaniu z niewielką tendencją spadkową** notowaną w ostatnich latach, gdy odsetek ten zmniejszył się z około 17 proc. lub więcej. Stały spadek odnotowuje się wciąż w **Danii, Republice Czeskiej, Austrii, Holandii i na Cyprze**, natomiast w innych państwach (Polska, Litwa) w 2012 r. nastąpiło odwrócenie tendencji zniżkowej. W niektórych krajach, jak np. **na Węgrzech, w Portugalii, Estonii, Bułgarii, Irlandii i Hiszpanii**, różnice płac kobiet i mężczyzn w ostatnich latach jeszcze się powiększyły.

Malejące różnice wynagrodzeń można wyjaśnić wieloma przyczynami, np. rosnącym odsetkiem kobiet z wysokim wykształceniem bądź większym wpływem pogorszenia się koniunktury gospodarczej na niektóre sektory zdominowane przez mężczyzn, takie jak budownictwo lub inżynieria. Zmiana ta nie wynika więc jedynie z poprawy warunków pracy i płacy kobiet.

Ze sprawozdania Komisji Europejskiej z grudnia 2013 r. na temat wdrażania unijnych przepisów dotyczących równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia wynika, że na przeszkodzie równości wynagrodzeń stoi szereg czynników. Należą do nich: brak przejrzystości w systemach wynagradzania, brak jasności prawa co do definicji pracy o równej wartości oraz przeszkody proceduralne. Te ostatnie obejmują na przykład brak informacji niezbędnych pracownikom do skutecznego wniesienia roszczenia w sprawie równości wynagrodzeń lub brak informacji dotyczących poziomów płac dla różnych kategorii pracowników. Większa przejrzystość wynagrodzeń mogłaby poprawić sytuację pojedynczych ofiar dyskryminacji płacowej, którym dzięki temu łatwiej byłoby porównać swoje wynagrodzenie z zarobkami pracowników płci przeciwnej.

Komisja bada obecnie możliwości podjęcia działań na szczeblu europejskim, aby zwiększyć przejrzystość płac, a przez to zająć się problemem zróznicowania wynagrodzenia ze względu

na płć, propagując i ułatwiając skuteczne stosowanie zasady równości wynagrodzeń w praktyce.

- **Kontekst**

Równość płci jest jedną z fundamentalnych zasad Unii Europejskiej. Zasada równości wynagrodzeń jest zapisana w Traktatach od 1957 r. i jest również zawarta w [dyrektywie 2006/54/WE](#) w sprawie równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy.

W dniu 9 grudnia 2013 r. Komisja przyjęła sprawozdanie oceniające stosowanie w praktyce w państwach UE przepisów dotyczących równości wynagrodzeń. W dokumencie tym stwierdzono, że najważniejszym wyzwaniem, z jakim w przyszłości będą się musiały zmierzyć wszystkie państwa członkowskie, będzie prawidłowe stosowanie i egzekwowanie przepisów ustanowionych [dyrektywą 2006/54/WE](#).

Poza monitorowaniem prawidłowego wdrażania prawodawstwa UE Komisja kontynuowała również działania podejmowane na wszystkich frontach w celu rozwiązania problemu zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płć. Do działań tych należały: [inicjatywa „Równouprawnienie się opłaca”](#) z 2012 i 2013 r., w ramach której organizowano warsztaty i szkolenia pomagające pracodawcom w zmniejszaniu różnic wynagrodzeń kobiet i mężczyzn; roczne [zalecenia dla poszczególnych krajów](#) wydawane w ramach europejskiego semestru, w których zwracano uwagę państw członkowskich na potrzebę zajęcia się kwestią nierówności płac; Europejskie [Dni Równości Wynagrodzeń](#); [wymiana najlepszych praktyk](#); finansowanie inicjatyw państw członkowskich za pomocą funduszy strukturalnych oraz [działań społeczeństwa obywatelskiego](#).

- **Przykłady dobrych praktyk** w dziedzinie równości płac w poszczególnych państwach:

Belgijski parlament przegłosował w 2012 r. ustawę zobowiązującą przedsiębiorstwa do przeprowadzania co dwa lata analiz porównawczych struktury wynagrodzeń. Belgia była również pierwszym państwem UE, które zorganizowało Dzień Równości Wynagrodzeń (w 2005 r.).

Rząd **Francji** zwiększył już istniejące sankcje wobec firm zatrudniających co najmniej 50 pracowników, które nie przestrzegają zobowiązań w zakresie równości płci. W efekcie zastosowania rozporządzenia z 2012 r. po raz pierwszy w kwietniu 2013 r. dwa

przedsiębiorstwa uznano za winne nieprzestrzegania przepisów dotyczących równości wynagrodzeń.

Austriacka ustawa o równym traktowaniu zobowiązuje przedsiębiorstwa do sporządzania sprawozdań na temat równości wynagrodzeń. Przepisy te były wprowadzane stopniowo, a obecnie obowiązują przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 250, 500 i 1000 pracowników. Przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 150 pracowników będą musiały sporządzać takie sprawozdania począwszy od 2014 r.

Portugalska rezolucja z 8 marca 2013 r. zawiera środki gwarantujące i wspierające równość szans i wyników kobiet i mężczyzn na rynku pracy, w tym zniesienie różnic wynagrodzeń. Środki te obejmują między innymi obowiązek sporządzania przez przedsiębiorstwa sprawozdań na temat zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć.

- **Dodatkowe informacje**

Komisja Europejska – zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć:

http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-pay-gap/index_pl.htm

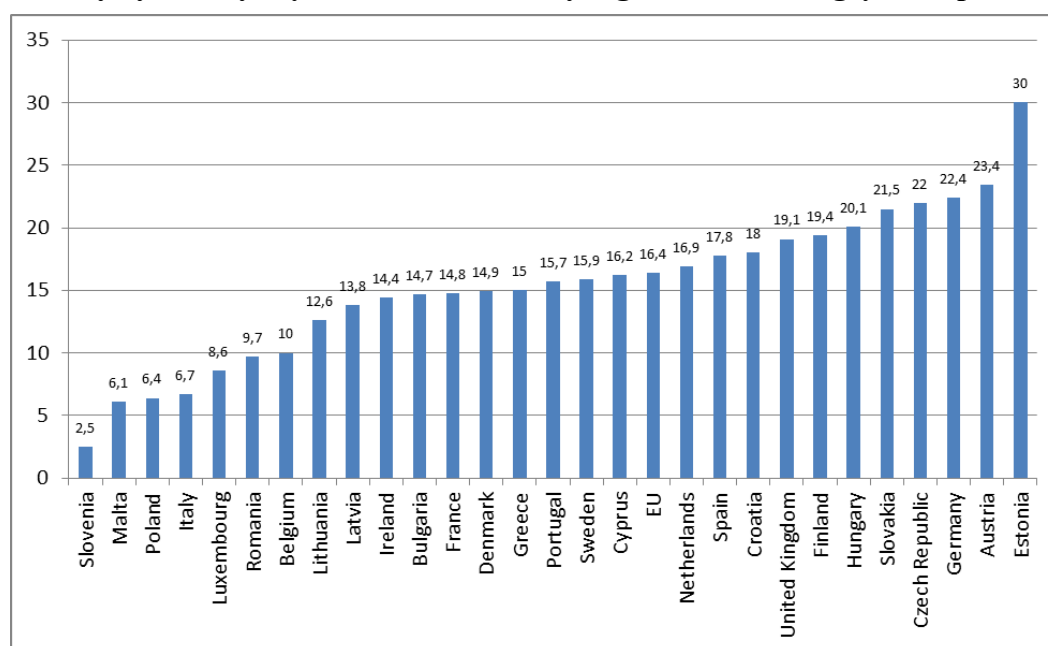
Komisja Europejska – inicjatywa „Równouprawnienie się opłaca”:

http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/equality-pays-off/index_en.htm

Strona internetowa wiceprzewodniczącej Komisji Viviane Reding, unijnej komisarz ds. sprawiedliwości: <http://ec.europa.eu/reding>

Załącznik

1. Statystyka dotycząca zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć

Źródło: Eurostat: dane za 2012 r. z wyjątkiem Grecji (dane za 2010 r.)

2. Dane liczbowe dotyczące zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć w państwach UE

	2008	2009	2010	2011	2012	Różnica 2012 - 2008
UE	17,3	17,2 (w)	16,2	16,4 (w)	16,4 (w)	-0,9
BE	10,2	10,1	10,2	10,2	10,0	-0,2
BG	12,3	13,3	13,0	13,0	14,7	2,4
CZ	26,2	25,9	21,6	22,6	22,0	-4,2
DK	17,1	16,8	15,9	16,3	14,9	-2,2
DE	22,8	22,6	22,3	22,2 (w)	22,4 (w)	-0,4
EE	27,6	26,6	27,7	27,3	30,0	2,4
IE	12,6	12,6	13,9	11,7 (w)	14,4 (w)	1,8
EL	22,0	:	15,0	:	:	:
ES	16,1	16,7	16,2	17,8 (w)	17,8 (w)	1,7
FR	16,9	15,2	15,6	15,0 (w)	14,8 (w)	-2,1
HR	:	:	15,5	17,6	18,0	:
IT	4,9	5,5	5,3	5,8	6,7	1,8
CY	19,5	17,8	16,8	16,4	16,2	-3,3
LV	11,8	13,1	15,5	13,6	13,8	2,0
LT	21,6	15,3	14,6	11,9	12,6	-9,0
LU	9,7	9,2	8,7	8,7 (w)	8,6 (w)	-1,1
HU	17,5	17,1	17,6	18,0	20,1	2,6
MT	9,2	7,7	7,2	6,2	6,1	-3,1
NL	18,9	18,5	17,8	17,9	16,9	-2,0
AT	25,1	24,3	24,0	23,7	23,4	-1,7
PL	11,4	8,0	4,5	5,5	6,4	-5,0
PT	9,2	10,0	12,8	12,5	15,7	6,5
RO	8,5	7,4	8,8	11,0	9,7	1,2
SI	4,1	-0,9	0,9	2,3	2,5	-1,6
SK	20,9	21,9	19,6	20,5	21,5	0,6
FI	20,5	20,8	20,3	19,6	19,4 (w)	-1,1
SE	16,9	15,7	15,4	15,8	15,9	-1,0
UK	21,4	20,6	19,5	20,1	19,1	-2,3

Źródło: Eurostat, badanie struktury wynagrodzeń (SES)

*(w) = dane wstępne

8. BADANIA NAUKOWE - Pierwsze „katedry EPB” poprawią poziom badań naukowych w 11 regionach

Każda z wybranych jedenastu szkół wyższych w słabiej rozwiniętych regionach Europy otrzyma od UE dofinansowanie w wysokości do 2,4 mln euro – zapowiedziała w dniu 10 lutego br. europejska komisarz ds. badań, innowacji i nauki **Máire Geoghegan-Quinn**. Środki te zostaną przeznaczone na pierwsze w historii katedry EPB, których zadaniem będzie rozwój potencjału naukowego uczelni. Inicjatywa ta ma zmniejszyć przepaść innowacyjną w Europie,

przyciągając do szkół wyższych czołowych naukowców, tak by mogły one rywalizować z ośrodkami badawczymi w całej europejskiej przestrzeni badawczej (EPB).

Komisarz **Máire Geoghegan-Quinn** powiedziała: „Pierwsze zaproszenie do składania wniosków o utworzenie katedr EPB spotkało się z ogromnym zainteresowaniem. Jest ono dowodem na to, że placówki badawcze w całej Europie rzeczywiście chcą się rozwijać. Zależy nam na tym, aby nikt, kto ma potencjał, nie został w tyle. Dlatego w ramach »Horyzontu 2020« ufundujemy więcej katedr EPB w miejscach, w których jest to najbardziej potrzebne”.

Pierwsze, pilotażowe zaproszenie do składania wniosków zostało skierowane do placówek badawczych, które znajdują się w słabiej rozwiniętych regionach UE lub na podobnych obszarach w krajach stowarzyszonych z unijnym siódmym programem ramowym w zakresie badań naukowych (7PR).

Do oceny przesłano 111 wniosków, co przekroczyło wszelkie oczekiwania. Wnioski pochodzą z niemal wszystkich państw, w których są kwalifikujące się regiony.

Po zakończeniu naboru personelu katedry EPB zajmą się badaniami naukowymi w wielu różnych dziedzinach, takich jak akwakultura, chemia środowiskowa, weterynaria, interakcje człowiek-komputer oraz obniżenie emisji dwutlenku węgla w miastach (zob. tabela).

Pierwsze zaproszenie do składania wniosków w ramach „Horyzontu 2020” opublikowano w grudniu 2013 r. W następnym roku prawdopodobnie zostanie ogłoszonych około 15 kolejnych katedr EPB.

- **Kontekst**

Wybrane placówki będą proponowały objęcie katedry EPB wybitnym naukowcom akademickim, którzy mają potencjał, aby podnieść standardy i przyciągnąć większą liczbę utalentowanych pracowników. Kierownicy katedr muszą także być w stanie pozyskiwać finansowanie z innych źródeł, takich jak środki unijne przeznaczone na badania naukowe lub fundusze regionalne. Ogłoszenia o naborze na te stanowiska muszą być publikowane i być zgodne z wytycznymi EPB w zakresie równowagi płci, uczciwości, przejrzystości itd. Kierownicy katedr EPB mogą pochodzić z dowolnego państwa na świecie.

W ramach „Horyzontu 2020” katedry EPB zostaną ufundowane, jako główny projekt w obrębie działań zatytułowanych „Upowszechnianie doskonałości i zapewnianie szerszego uczestnictwa”. Pierwsze zaproszenie do składania wniosków w ramach „Horyzontu 2020”

zostało opublikowane 11 grudnia 2013 r. Na następną rundę katedr EPB przewidziano 34 mln euro. Termin składania wniosków upływa 15 października 2014 r. Szczegółowe informacje o nowym zaproszeniu i o warunkach kwalifikowalności regionów dostępne są na portalu uczestników programu.

Projekty wybrane do finansowania, jako katedry EPB w ramach pilotażowego zaproszenia do składania wniosków w programie 7PR

Państwo	Instytucja	Obszar badań
Belgia	Uniwersytet w Mons	Efektywność energetyczna w miastach
Chorwacja	Uniwersytet w Zagrzebiu - Wydział Weterynarii	Weterynaria molekularna
Republika Czeska	Uniwersytet Masaryka	Nauki przyrodnicze
Estonia	Uniwersytet Techniczny w Tallinnie	Chemia i przetwarzanie biomasy
Polska	Instytut Genetyki Roślin Polskiej Akademii Nauk	Biologia roślin
Portugalia	MITI - Maderski Instytut Technologii Interaktywnych Associação	Interakcje człowiek-komputer
Republika Serbii	Instytut Nauk Jądrowych „Vinča”	Nanotechnologia
Słowacja	Uniwersytet Žyliński w Żylinie	Systemy transportowe i technologie komunikacyjne
Słowenia	Instytut Jozefa Stefana	Analiza żywności przy użyciu izotopów promieniotwórczych
Hiszpania	Uniwersytet w Las Palmas de Gran Canaria	Akwakultura
Wielka Brytania	Uniwersytet w Falmouth	Projektowanie gier komputerowych

- **Informacje dodatkowe**

ERA Chairs website: http://ec.europa.eu/research/era/era-chairs_en.html

[Zaproszenie do składania wniosków w ramach „zapewniania szerszego uczestnictwa” na portalu uczestników programu](#)

9. AGENDA CYFROWA - Roaming: według najnowszego sondażu dzięki zniesieniu opłat roamingowych operatorzy telekomunikacyjni zyskaliby 300 mln nowych klientów

Jak wynika z sondażu przeprowadzonego z udziałem 28 tys. obywateli, 94 proc. Europejczyków, którzy udają się za granicę, ogranicza korzystanie z takich usług jak Facebook. Powodem są opłaty za roaming w sieciach komórkowych. Według szacunków Komisji Europejskiej obecna polityka cenowa firm telekomunikacyjnych powoduje, że około 300 mln użytkowników telefonów nie decyduje się na ich usługi. Odbija się to negatywnie na innych branżach, np. twórców aplikacji.

Podczas gdy będąc we własnym kraju, w coraz większym stopniu korzystamy z komórek, w szczególności z usług mobilnej transmisji danych, zawyżone opłaty za roaming mają istotny wpływ na nasze zachowania za granicą:

- 47 proc. osób nigdy nie korzysta z mobilnego internetu w innym kraju UE.
- Tylko co dziesiąta osoba korzysta z poczty elektronicznej w telefonie w taki sam sposób, jak we własnym kraju.
- Ponad jedna czwarta badanych po prostu wyłącza telefon, gdy wyjeżdża do innego kraju UE.
- Miliony posiadaczy telefonów wysyła SMS-y, nie chcąc płacić za połączenia.
- Osoby, które często podróżują – najbardziej łakomy kęs na potencjalnym rynku – wyłączają funkcję transmisji danych w telefonie komórkowym częściej niż podróżujący sporadycznie. Zdaniem Komisji wynika to z faktu, że osoby, które często podróżują, są lepiej poinformowane o rzeczywistych kosztach transmisji danych w roamingu w Europie niż ci, którzy wyjeżdżają za granicę tylko od czasu do czasu.

Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej **Neelie Kroes** stwierdziła: „Te dane to dla mnie prawdziwy szok. Wynika z nich jasno, że musimy dokończyć dzieła i znieść opłaty roamingowe. Konsumenci bardzo ograniczają korzystanie z telefonu, co nie ma sensu także z punktu widzenia firm telekomunikacyjnych.

Nie chodzi tylko o problemy urlopowiczów z operatorami telekomunikacyjnymi. Z powodu roamingu miliony przedsiębiorstw narażone są na dodatkowe koszty. Potencjalne zyski tracą także np. twórcy aplikacji. Roaming nie ma sensu na jednolitym rynku – to zjawisko jest nieracjonalne z punktu widzenia ekonomii”.

Podczas gdy branża aplikacji rozwija się bardzo dynamicznie, takie bariery jak opłaty roamingowe mogą hamować rozwój niektórych części tego sektora. Dotyczy to szczególnie aplikacji z przewodnikami turystycznymi i mapami oraz aplikacji fotograficznych.

Konsumenci ograniczają korzystanie z komórek nie tylko za granicą. Również we własnym kraju 70 proc. osób ogranicza połączenia do innych krajów UE ze względu na koszty.

- **Korzystanie z telefonu w UE**

Z sondażu przeprowadzonego na zlecenie Komisji wynika, że wyjeżdżając do innego kraju UE, 28 proc. osób wyłącza telefon. Tylko 8 proc., będąc za granicą, dzwoni z telefonu komórkowego równie często jak w kraju. 3 osoby na 10 nigdy nie dzwonią z zagranicy.

- **SMS-y zamiast rozmów**

Będąc za granicą, trochę więcej osób wysyła SMS-y niż dzwoni. 2 osoby na 10 korzystają z SMS-ów w taki sam sposób, jak w domu. Według sondażu co czwarty podróżny nigdy nie wysyła SMS-a z zagranicy.

- **Za granicą bez mobilnego internetu**

Dane dotyczące korzystania za granicą z mobilnego internetu są jeszcze bardziej dramatyczne. Niemal połowa respondentów (47 proc.) nigdy nie wysyła e-maili ani nie korzysta z mediów społecznościowych w innym kraju UE. W ten sam sposób, co w domu, korzysta z maili tylko co dziesiąta osoba, a z mediów społecznościowych – co dwudziesta.

Poza tym osoby, które często podróżują, częściej niż sporadycznie podróżujący wyłączają funkcję transmisji danych w telefonie komórkowym – odpowiednio 33 i 16 proc. Z sondażu można wysnuć wniosek, że tak duża różnica spowodowana jest faktem, że osoby często wyjeżdżające są lepiej poinformowane o rzeczywistych kosztach transmisji danych w roamingu w Europie niż ci, którzy rzadziej podróżują.

Jednocześnie, dzięki obowiązującym przepisom w sprawie roamingu i obniżeniu cen, od 2008 r. odnotowaliśmy zaskakujący wzrost korzystania z mobilnej transmisji danych w roamingu w UE – aż o 1 500 proc. Jako że korzystanie z usług mobilnej transmisji danych we własnym kraju staje się generalnie coraz bardziej powszechne, fakt, że wielu posiadaczy telefonów ogranicza używanie takich usług podczas pobytu za granicą, jest przejawem

niepokojącej tendencji. Zarówno nowa branża producentów aplikacji, jak i operatorzy sieci komórkowych, mogą stracić szansę na rozwój i zwiększenie obrotów.

- **Usługi telekomunikacyjne w UE w cenach, na które każdy może sobie pozwolić**

Składając wniosek ustawodawczy w sprawie łączności na całym kontynencie, Komisja wezwała ustawodawców Unii Europejskiej – Parlament Europejski i Radę – do utworzenia jednolitego rynku, który obejmie zarówno rozmowy telefoniczne, jak i surfowanie w internecie. Kombinacja obowiązków prawnych i zachęt rynkowych ma skłonić operatorów komórkowych do takiego rozszerzenia krajowych planów lub pakietów taryfowych, by najpóźniej do 2016 r. klienci w całej Unii mogli korzystać z telefonów i smartfonów w czasie podróży po terytorium całej UE, płacąc za te usługi po cenach krajowych (korzystanie z telefonu za granicą tak jak w kraju). Dzięki przepisom przyjętym w 2012 r. klienci będą mieli także prawo (od lipca 2014 r.) do rezygnacji z usług swojego operatora na czas podróży za granicę. W takim przypadku będzie można skorzystać z tańszych usług roamingu oferowanych przez lokalnego operatora w kraju pobytu lub przez konkurencyjnego operatora we własnym kraju. W żadnej z tych sytuacji nie będzie trzeba zmieniać karty SIM.

Rozwiązania te mają na celu stworzenie prawdziwie europejskiej przestrzeni telekomunikacyjnej dzięki stopniowemu usuwaniu, a następnie wyeliminowaniu różnic w opłatach za połączenia krajowe, roaming oraz połączenia wewnątrzunijne.

- **Ostatnie obniżki cen**

Jeszcze kilka lat temu roaming stanowił dużo większy problem, zanim UE wprowadziła pułapy cen w 2008 r. Od tamtej pory konsumenci mogli zaobserwować:

- spadek cen detalicznych połączeń telefonicznych i SMS-ów – o 80 %
- spadek cen mobilnej transmisji danych – nawet o 91 proc.

Obecnie we Francji użytkownicy telefonów korzystają z szeroko zakrojonego zrównania cen usług w roamingu z cenami usług krajowych, co dowodzi, że firmy są w stanie zaoferować plany taryfowe, w ramach których można dzwonić wszędzie w Europie po tej samej cenie.

- **Przydatne linki**

[Wyniki sondażu dotyczące m.in. zachowań polskich konsumentów w kontekście roamingu](#)

Więcej informacji na temat pakietu „Łączność na całym kontynencie”

[Strona internetowa komisarz Neelie Kroes](#)

10. AGENDA CYFROWA - Podróżujący Europejczycy stoją w obliczu ryzyka za granicą — połowa nie zna ogólnoeuropejskiego numeru alarmowego „112”

Większość Europejczyków wciąż nie jest pewna, pod jaki numer zadzwonić w razie nagłego wypadku za granicą. Według badania Eurobarometru przeprowadzonego pod koniec stycznia 2014 r. 49 proc. Europejczyków nie wie, że można skorzystać z numeru „112”, aby skontaktować się ze służbami ratunkowymi. Pomimo wieloletnich wysiłków nieznanostwo tego numeru utrzymuje się na poziomie około 50 proc., w tym również w przypadku osób podróżujących regularnie.

Obywatele najbardziej zagrożeni pochodzą z Grecji (10 proc.) i Wielkiej Brytanii (18 proc.). Najbardziej świadomi istnienia tego numeru są Luksemburczycy (80 proc.), Rumuni (71 proc.), Polacy i Bułgarzy (70 proc.).

Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej **Neelie Kroes** skierowała w tym tygodniu do wszystkich krajowych rządów wezwanie do poprawy w ramach krajowych systemów 112 funkcji lokalizacji rozmówcy oraz dostępu osób niepełnosprawnych oraz do przeprowadzania kampanii reklamowych skierowanych do podróżnych.

Neelie Kroes powiedziała: „Jestem zaniepokojona faktem, że obywatele nie wiedzą o tak ważnej i podstawowej usłudze oraz że rządy krajowe nie robią więcej, aby ich o niej poinformować. UE uruchomiła tę usługę, a teraz inni muszą również wypełnić swoje obowiązki”.

Znajomość numeru „112” a częstotliwość podróży	
Kilka razy w miesiącu	61 proc.
Raz w miesiącu	51 proc.
Kilka razy w roku	50 proc.
Raz na rok	46 proc.
Raz w ciągu ostatnich 2 lat	41 proc.
Raz w ciągu ostatnich 3–5 lat	39 proc.
Rzadziej	40 proc.
Nigdy	33 proc.

Pod numer 112 można dzwonić bezpłatnie z telefonu stacjonarnego lub komórkowego na terenie całej Unii Europejskiej. Pod tym numerem można uzyskać połączenie z właściwymi

służbami ratunkowymi (miejscową policją, strażą pożarną, pogotowiem ratunkowym) w szeregu europejskich języków. Jest on dostępny 24 godziny na dobę, siedem dni w tygodniu. Do 96 proc. obywateli (Szwecja) wie, że można stosować „112” we własnym kraju.

- **Kontekst**

11 lutego obchodzimy [Europejski Dzień Numeru 112](#), którego celem jest zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo w Europie.

W ostatnich latach Komisja Europejska współpracowała z biurami podróży w celu rozpowszechnienia informacji o numerze 112 wśród podróżujących po Europie.

Komisja przygotowała także [materiały promocyjne](#) (w tym logo, plakaty, banery, quiz dla dzieci itp.), które mogą być wykorzystywane przez organy administracji publicznej lub wszelkie inne organizacje w celu zwiększenia znajomości numeru 112.

Numer 112 funkcjonuje obecnie we wszystkich państwach członkowskich UE równolegle z krajowymi numerami alarmowymi (np. 999 lub 110). Dania, Finlandia, Malta, Holandia, Portugalia, Rumunia oraz Szwecja postanowiły przyjąć numer 112 jako swój jedyny lub podstawowy krajowy numer alarmowy. Numer 112 jest również używany poza UE m.in. w Szwajcarii, Czarnogórze i Turcji.

Według [sprawozdania z wdrażania numeru 112 przez państwa członkowskie](#):

- w 25 państwach europejskich, poza Wielką Brytanią, Irlandią i Maltą, można użyć w tym celu języka angielskiego;
- w 14 państwach (poza Belgią, Francją i Luksemburgiem) istnieje możliwość przyjmowania zgłoszeń w języku francuskim: w Bułgarii, Czechach, Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, na Litwie, w Niemczech, Norwegii, Polsce, Rumunii, na Słowacji i we Włoszech;
- języka niemieckiego można używać, dzwoniąc pod numer 112 w 12 państwach (oprócz Austrii, Belgii, Luksemburga i Niemiec): w Bułgarii, Czechach, Finlandii, Hiszpanii, Holandii, na Litwie, w Norwegii, Polsce, Rumunii, na Słowacji, Węgrzech i we Włoszech;
- w Wielkiej Brytanii centrale obsługujące numery alarmowe mogą korzystać ze wsparcia tłumaczeniowego w zakresie 170 języków, natomiast we Francji analogiczne służby obsługują 40 języków.

- **Przydatne linki**

Strona internetowa 112: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/about-112>

11. POLITYKA REGIONALNA - Miasta przyszłości: kształtowanie unijnej polityki miejskiej

Zapewnienie europejskim miastom większej możliwości udziału w debacie, a unijnemu programowi rozwoju miast czołowego miejsca w politycznej agendzie UE było kluczowym celem forum „CiTIEs: Miasta Przyszłości – Inwestowanie w Europę”, które odbyło się w Brukseli w dniach 17 i 18 lutego br.

Europejski komisarz ds. polityki regionalnej **Johannes Hahn** zaprosił ważne osobistości zajmujące się polityką w tym zakresie, aby przygotować podstawy nowego unijnego programu rozwoju miast. Ponad dwie trzecie Europejczyków żyje w miastach. Spotkanie miało na celu zbadanie i przedyskutowanie możliwych sposobów zapewnienia europejskim miastom większego znaczenia w polityce europejskiej. Debata ta ma prowadzić do lepszego zrozumienia potrzeb miast oraz ściślejszej koordynacji strategii ich rozwoju. Celem tej debaty jest zwrócenie uwagi na kluczową rolę, jaką mogą odegrać miasta w realizacji szerszych unijnych celów, np. w zakresie przeciwdziałania zmianie klimatu czy też walki z bezrobociem i wykluczeniem społecznym.

Debata skupiała się wokół [zagadnień zebranych w dokumencie](#) przygotowanym przez Komisję Europejską. Ponadto zorganizowanych zostanie szereg wydarzeń z udziałem kluczowych podmiotów, m.in. licznych ekspertów zajmujących się zagadnieniami miejskimi, przedstawicieli związków miast, władz lokalnych oraz rządowych. Oczekuje się, że uczestniczący w forum prezydenci 16 europejskich stolic również przyłączą się do apeli płynących z państw członkowskich, nawołującego do stworzenia spójnej unijnej agendy miejskiej.

Na posiedzeniu plenarnym wystąpili ministrowie reprezentujący grecką i włoską prezydencję UE.

W trakcie swojego mandatu komisarz **Hahn** przykładał ogromne znaczenie do kwestii rozwoju miast i obszarów miejskich. Komisarz powiedział: „Chcę podnieść rangę naszych miast. Kwestia miast jest zbyt ważna, by ją marginalizować. Powinna znaleźć się w centrum naszych rozważań: większość Europejczyków mieszka przecież w miastach. Musimy

sprawić, by stały się one lepszym miejscem do życia i upewnić się, że brane są one w większym stopniu pod uwagę”. Dodał też: „Dlatego właśnie chciałabym rozpocząć debatę mającą umożliwić decydom pełne zrozumienie współczesnych realiów unijnych miast i uwzględnienie ich specyfiki. Miasta przyszłości to Europa przyszłości”.

W trakcie spotkań na wysokim szczeblu, warsztatów oraz posiedzenia plenarnego przeanalizowane zostaną możliwości rozszerzenia bardziej skoordynowanego podejścia do problematyki miejskiej na wszystkie szczeble polityczne w UE. Postawionych zostanie wiele pytań dotyczących roli miast w realizacji strategii politycznych, które powinny odzwierciedlać ich możliwości i potrzeby, oraz przedyskutowane zostaną możliwe sposoby osiągnięcia tego celu.

W związku z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich: UN-Habitat po raz pierwszy zwrócono się do UE i Komisji Europejskiej o wniesienie wkładu w konferencję HABITAT III, która odbędzie się w 2016 r. Komisarz Hahn wraz z Dyrekcją Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej KE przygotowują założenia dotyczące opracowania przez UE nowego podejścia, które mogłoby posłużyć za wzorzec dla innych podmiotów na całym świecie.

Joan Clos, podsekretarz generalny ONZ oraz dyrektor wykonawczy programu UN-Habitat (jak również były burmistrz Barcelony) również zabierze głos podczas forum oraz weźmie udział we wspólnej konferencji prasowej z komisarzem Johannesem Hahnem.

- **Kontekst**

W 2012 r. przewodniczący Komisji, José Manuel Barroso, zdecydował o powierzeniu odpowiedzialności za politykę miejską Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej podlegającej komisarzowi Hahnowi. Tym samym potwierdził, że UE potrzebuje bardziej zintegrowanego podejścia do polityki miejskiej oraz że zaangażowanie europejskich miast jest niezbędne, aby sprostać globalnym wyzwaniom i realizować założenia strategii na rzecz wzrostu gospodarczego „Europa 2020”.

W ramach niedawnej reformy unijnej polityki regionalnej kwestia miast zyskała bardziej centralny charakter: oczekuje się, że blisko połowa inwestycji współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w latach 2014–2020 będzie dotyczyła obszarów miejskich. Ponadto państwa członkowskie zostały zobowiązane do inwestowania

co najmniej 5 % środków w zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.

W lutym 2013 r. prezydenci stolic spotkali się po raz pierwszy w ramach odrębnej grupy z komisarzem Johannesem Hahnem i wydali z tej okazji wspólne oświadczenie pt.: „[Inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: Stolice UE – ważni partnerzy dla strategii «Europa 2020»](#)” W tym roku w spotkaniu uczestniczyć będą prezydenci Rzymu, Wiednia, Sofii, Zagrzebia, Warszawy, Bratysławy, Bukaresztu, Nikozji, Rygi, Helsinek, Lublany, Lizbony, Tallinna, Aten, Valletty i Amsterdamu. Komisarz Hahn podsumuje poszczególne dyskusje w ramach forum i przedstawi odnośne sprawozdanie na nieformalnym posiedzeniu Rady Ministrów UE w sprawie polityki regionalnej, które odbędzie się w kwietniu Atenach – w czasie greckiej prezydencji UE.

12. POLITYKA REGIONALNA I POMOC PAŃSTWA - Komisja zatwierdza mapę pomocy regionalnej na lata 2014–2020 dla Polski

Komisja Europejska na mocy unijnych zasad pomocy państwa zatwierdziła 20 lutego 2014 r. mapę pomocy regionalnej dla Polski. Mapa ta określa, w których regionach możliwe jest przyznawanie pomocy na rzecz rozwoju regionalnego w latach 2014–2020. Podstawą decyzji są nowe wytyczne w sprawie pomocy regionalnej, przyjęte przez Komisję w czerwcu 2013 r., w których ustalono warunki, na jakich państwa członkowskie mogą przyznawać przedsiębiorstwom regionalną pomoc rozwojową. Celem wytycznych jest pobudzenie wzrostu gospodarczego i zwiększenie spójności jednolitego rynku.

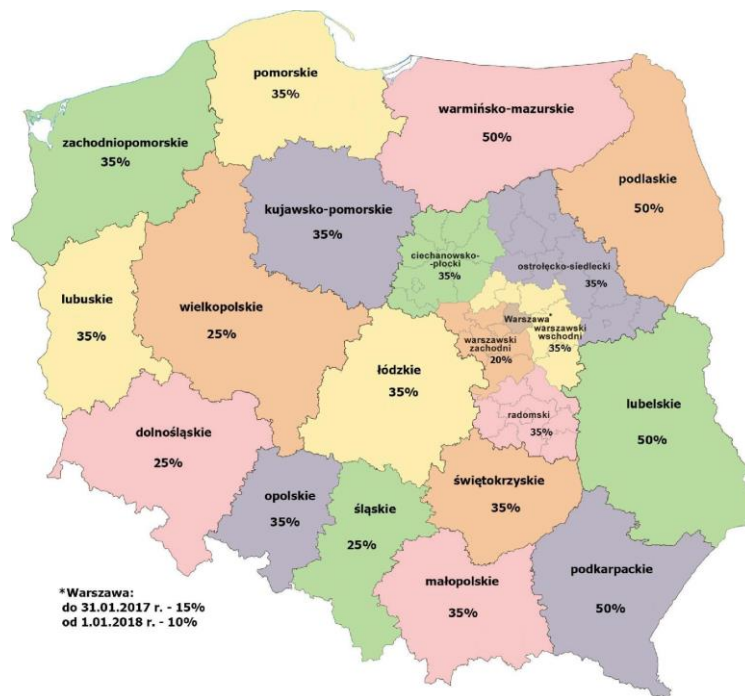
Wiceprzewodniczący Komisji **Joaquín Almunia**, odpowiedzialny za politykę konkurencji, skomentował: „Nowa mapa pomocy regionalnej określa ramy wsparcia publicznego dla inwestycji produkcyjnych w Polsce w ciągu najbliższych siedmiu lat. Przyczyni się do rozwoju regionalnego, a jednocześnie zagwarantuje, że pieniądze podatników trafią tam, gdzie są najbardziej potrzebne”.

Mapa pomocy regionalnej określa regiony państwa członkowskiego, które kwalifikują się do krajowej regionalnej pomocy inwestycyjnej na mocy unijnych zasad pomocy państwa, oraz maksymalne poziomy pomocy dla przedsiębiorstw w kwalifikujących się regionach. Przyjęcie mapy pomocy regionalnej zagwarantuje ciągłość polityki regionalnej w Polsce. Mapa będzie obowiązywać w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2020 r.

Zgodnie z nową mapą obszary, których PKB na mieszkańca jest niższe niż 75 proc. średniej unijnej – zamieszkałe przez 86,3 proc. ludności Polski – nadal będą kwalifikować się do regionalnej pomocy inwestycyjnej o maksymalnej intensywności pomocy w granicach od 25 proc. do 50 proc. kwalifikowalnych kosztów odpowiednich projektów inwestycyjnych.

Natomiast województwo mazowieckie – w którym mieszka 13,7 proc. ludności Polski – będzie kwalifikować się do pomocy o maksymalnej intensywności od 10 proc. do 35 proc., gdyż jego PKB na mieszkańca przekracza już 75 proc. średniej unijnej, a z pomocy regionalnej powinny korzystać najmniej uprzywilejowane europejskie regiony.

Maksymalne intensywności pomocy stosują się do inwestycji dużych przedsiębiorstw – można je zwiększyć o 10 punktów procentowych w przypadku inwestycji średnich przedsiębiorstw i o 20 punktów procentowych w przypadku inwestycji małych przedsiębiorstw.

- **Kontekst**

W wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z czerwca 2013 r. określono warunki, na jakich państwa członkowskie mogą przyznawać przedsiębiorstwom pomoc, aby wesprzeć inwestycje w nowe zakłady produkcyjne w mniej uprzywilejowanych regionach Europy albo rozbudować lub zmodernizować zakłady istniejące. Nadrzędnym celem pomocy regionalnej jest pobudzenie rozwoju gospodarczego i zatrudnienia. Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej zawierają zasady określające, na jakiej podstawie państwa członkowskie mogą

sporządzać mapy pomocy regionalnej stosowane w okresie obowiązywania wytycznych. Mapy określają, na jakich obszarach geograficznych przedsiębiorstwa mogą otrzymać pomoc regionalną oraz jaki odsetek kwalifikowalnych kosztów inwestycji może zostać objęty pomocą (intensywność pomocy). Koszty kwalifikowalne oznaczają część łącznych kosztów inwestycji, którą można uwzględnić do obliczania pomocy.

Artykuł 107 ust. 3 lit. a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) umożliwia państwom członkowskim przyznawanie pomocy państwa przeznaczonej na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski, lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia. Zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej regiony tego rodzaju to obszary, których PKB jest niższe niż 75 proc. średniej unijnej.

Artykuł 107 ust. 3 lit. c) TFUE umożliwia przyznawanie pomocy przeznaczonej na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie pogarsza ona warunków wymiany handlowej. Zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej regiony tego rodzaju to regiony państwa członkowskiego, które są mniej uprzywilejowane w stosunku do średniej krajowej lub które w latach 2011–2013 kwalifikowały się do pomocy na mocy art. 107 ust. 3 lit. a) – tak jak w przypadku Polski. Te regiony znajdują się w mniej niekorzystnym położeniu niż obszary wchodzące w zakres art. 107 ust. 3 lit. a), więc ich zakres geograficzny i intensywność pomocy są ograniczone.

13. SPRAWY GOSPODARCZE - Prognoza z zimy 2014 r.: coraz bardziej widoczne ożywienie gospodarcze

W zimowej prognozie Komisji Europejskiej przewiduje się dalsze ożywienie gospodarcze w większości państw członkowskich oraz w całej UE. Zakłada się, że po wyjściu z recesji wiosną 2013 r. i trzech kolejnych kwartałach, w czasie których odnotowano słabe ożywienie, nastąpi umiarkowane zwiększenie wzrostu gospodarczego. W 2014 r. wzrost realnego PKB ma wynieść 1,5 proc. w UE i 1,2 proc. w strefie euro, a następnie w 2015 r. wzrost ten ma być bardziej dynamiczny, wynosząc odpowiednio 2,0 proc. i 1,8 proc. Przewidywania takie oznaczają korektę w górę o 0,1 punktu procentowego wartości zakładanych w prognozie z jesieni 2013 r. Prognoza ta nadal opiera się na założeniu, że wdrażanie środków politycznych uzgodnionych na szczeblu UE i państw członkowskich pozwoli utrzymać wzrost zaufania oraz polepszyć warunki finansowania, a także usprawni wprowadzanie niezbędnych

dostosowań gospodarczych w państwach członkowskich poprzez zwiększenie ich potencjału wzrostu.

Należy zauważyć, że prognoza dla Portugalii opiera się na założeniach opracowanych w kontekście dziesiątego przeglądu programu dostosowań gospodarczych z połowy grudnia oraz że zostanie uaktualniona w ramach bieżącego jedenastego przeglądu programu. Prognozy dla Cypru zostały opracowane na początku lutego, po przeprowadzeniu trzeciego przeglądu programu dostosowań gospodarczych i przed uzyskaniem danych z czwartych kwartalnych szacunków dotyczących PKB.

Olli Rehn, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej ds. gospodarczych i walutowych oraz euro, stwierdził: „Po powrocie na ścieżkę wzrostu w połowie zeszłego roku ożywienie gospodarcze w Europie jest coraz silniejsze. Zwiększenie popytu krajowego w bieżącym roku powinno przyczynić się do bardziej zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Gospodarka europejska stopniowo wraca do stanu równowagi. Następuje również wzrost konkurencyjności zewnętrznej, zwłaszcza w państwach najbardziej zagrożonych kryzysem. Najgorszą fazę kryzysu mamy już za sobą, ale nie możemy spocząć na laurach, ponieważ ożywienie gospodarcze nadal jest słabe. Aby ugruntować ożywienie i stworzyć więcej miejsc pracy, musimy kontynuować reformy gospodarcze.”.

- **Wzrost gospodarczy oparty na szerszych podstawach**

Działalność gospodarcza zaczęła ulegać ożywieniu także w państwach najbardziej zagrożonych kryzysem i przewiduje się utrzymanie tej tendencji. Aktualizowane z dużą częstotliwością wskaźniki wskazują na polepszenie sytuacji w większości państw. Analogicznie do wcześniejszych przypadków ożywienia koniunktury po głębokich kryzysach finansowych obecny wzrost wydaje się jednak dosyć umiarkowany. Odzwierciedla to trwały, choć coraz słabszy, wpływ kryzysu gospodarczego w zakresie presji dotyczącej zmniejszania zadłużenia, ograniczonych możliwości finansowania, jak również konieczności przeprowadzenia dostosowań wewnętrznych i zewnętrznych. Mimo że ogólnie warunki finansowania są korzystne, nadal istnieją znaczne różnice między poszczególnymi państwami członkowskimi oraz w odniesieniu do przedsiębiorstw różnej wielkości. Po silnym spadku poziomu inwestycji przez kilka ostatnich kwartałów nastąpiło ich ożywienie i przewiduje się, że w okresie objętym prognozą wzrost inwestycji nabierze tempa, również w pewnym zakresie w sektorze budownictwa. Spadek niepewności powinien pozytywnie wpłynąć na popyt, który według prognoz będzie głównym motorem wzrostu

gospodarczego, w miarę jak wpływ wyżej wymienionych czynników będzie się stopniowo zmniejszał.

Ponieważ rynek pracy zazwyczaj reaguje na zmianę PKB z co najmniej półrocznym opóźnieniem, poziom zatrudnienia stabilizuje się bardzo powoli, przy czym stopa bezrobocia pozostaje na wysokim poziomie. Zgodnie z tym modelem, przewiduje się niewielki wzrost zatrudnienia począwszy od bieżącego roku i obniżenie do 2015 r. stopy bezrobocia do 10,4 proc. w UE i 11,7 proc. w strefie euro, przy wciąż bardzo dużych różnicach między poszczególnymi państwami.

Zakłada się, że w 2014 r. w UE i w strefie euro przeważać będzie niska inflacja cen konsumpcyjnych, odpowiednio na poziomie 1,2 proc i 1,0 proc., która następnie wzrośnie w 2015 r. o około $\frac{1}{4}$ punktu procentowego, w miarę jak wzrost gospodarczy nabierze tempa. Wskutek stałego wzrostu konkurencyjności cenowej i wzmocnienia sektorów eksportowych w ostatnich latach w państwach najbardziej zagrożonych kryzysem poprawie uległo saldo obrotów bieżących. Przewiduje się, że w latach 2014 i 2015 wiele z tych gospodarek odnotuje nadwyżki na rachunku obrotów bieżących.

- **Konsolidacja budżetowa przynosi rezultaty**

Oczekuje się dalszego obniżania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Przewiduje się, że w 2014 r. nominalny deficyt budżetowy spadnie do 2,7 proc. PKB w UE oraz 2,6 proc PKB w strefie euro, natomiast wskaźniki zadłużenia wyniosą prawie 90 proc. w UE i 96 proc. w strefie euro. Tempo konsolidacji budżetowej w odniesieniu do salda strukturalnego wskazuje na zasadniczo neutralny kurs polityki budżetowej.

- **Zagrożenia pod kontrolą**

Zagrożenia wydają się być bardziej pod kontrolą niż jesienią. Największym zagrożeniem dla perspektyw wzrostu jest ponowny spadek zaufania, który mógłby wynikać z opóźnień w realizacji reform na poziomie krajowym lub europejskim. Takie opóźnienia zwiększyłyby niebezpieczeństwo wydłużenia okresu słabego wzrostu w Europie, co miałoby negatywny wpływ na działalność gospodarczą w okresie objętym prognozą. Podczas gdy bieżące zmiany cen odzwierciedlają zarówno czynniki zewnętrzne, jak i trwający proces dostosowania, stale niska inflacja w strefie euro niosłaby za sobą ryzyko dla odzyskania równowagi gospodarczej. Biorąc jednak pod uwagę stopniowe umacnianie ożywienia gospodarczego i wzrost zaufania, prawdopodobieństwo, że wstrząsy będą na tyle silne, aby

wpłynąć na oczekiwania dotyczące inflacji i spowodować ogólnoeuropejską deflację, jest bardzo niewielkie.

Z drugiej strony istnieje możliwość, że ożywienie mogłoby być silniejsze niż przewidziano, gdyby wdrożono dalsze odważne reformy strukturalne. Wzmocniłoby to pozytywne sprzężenie zwrotne między zaufaniem, wzrostem gospodarczym — w szczególności wzrostem inwestycji — oraz zdolnością sektora bankowego do udzielania kredytów.

Więcej informacji dostępnych na następującej stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2014_winter_forecast_en.htm

Opracowała:

Dr Magdalena Skulimowska¹

¹ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.